

Mladim dajemo veter v njihova jadra

LOKALNI PROGRAM ZA MLADINO V
OBČINI POSTOJNA 2018 - 2024

Dokument	Mladim dajemo veter v njihova jadra Lokalni program za mladino v občini Postojna 2018 – 2024
Vrsta dokumenta	Osnutek predloga Lokalnega programa za mladino v občini Postojna 2018 - 2024
Pravna podlaga za pripravo dokumenta	Odlok o mladini, ki ga je sprejel Občinski svet Občine Postojna na 19. seji dne 15. 12. 2016, UL RS št. 83/2016
Prejemnik	 <p>Občina Postojna Ljubljanska 4 6230 Postojna</p> <p>Telefon: (05) 728 07 00 E-pošta: obcina@postojna.si Spletna stran: www.postojna.si</p> <p>OBČINA POSTOJNA</p>
Odgovorna oseba	Igor Marentič, župan
Skrbnik	Alenka Hladnik Suša, višja svetovalka za družbene dejavnosti
Dokument pripravili	Društvo prijateljev mladine občin Postojna in Pivka PO - PI Vilharjeva 14 6230 Postojna E-pošta: zpms.popi@gmail.com
Odgovorna oseba	Alenka Počkar, predsednica
Avtorji	Tatjana Hvala, DPM PO-PI in Jana Nadoh Bergoč, RRA Zeleni Kras
Projektna skupina	Komisija za mladinska vprašanja Občine Postojna, Mladinski svet Občine Postojna
Datum izdelave	November 2017

1. UVOD	2
1.1. Cilji in načela priprave dokumenta	3
1.2. Definicije in opredelitve	3
1.3. Uporabljena metodologija.....	5
1.4. Politični okvir	6
1.4.1. Zakonodajna ureditev mladinskega sektorja	6
1.4.2. Evropski dokumenti.....	13
2. STATISTIČNI PODATKI NA PODROČJU MLADIH V OBČINI POSTOJNA.....	15
2.1. Število mladih v občini Postojna	15
2.2. Izobrazbena struktura mladih v občini Postojna.....	17
2.3. Delovno aktivni mladi v občini Postojna	19
3. ANALIZA STANJA NA PODROČJU MLADIH V OBČINI POSTOJNA	21
3.1. Analiza »Mladi 2016«.....	21
3.2. Nabor predlogov iz javne razprave z mladimi Vključi se!.....	30
3.3. Pregled mladinske dejavnosti v občini Postojna	31
<i>Aktivne mladinske organizacije (po definiciji) v občini:</i>	32
<i>Aktivne, pretežno mladinske, organizacije:</i>	32
<i>Aktivne organizacije za mlade v občini:</i>	32
3.4. Ukrepi občine Postojna na področju mladine do leta 2017	33
4. KLJUČNE USMERITVE LOKALNEGA PROGRAMA MLADIH.....	36
5. STRATEŠKI CILJI IN UKERPI	37
5.1. Izobraževanje	37
FORMALNO IZOBRAŽEVANJE	37
NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE	39
5.2. ZAPOSLOVANJE	40
5.3. BIVANJSKE RAZMERE MLADIH	44
5.4. ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE MLADIH	46
Prosti čas in družbeno kulturne dejavnosti	46
Šport.....	48
Zdravje in preventiva	49
5.5. MLADINSKO ORGANIZIRANJE.....	50
5.6. PARTICIPACIJA MLADIH	52
5.7. PROSTOVOLJSTVO MLADIH	55
5.8. INFORMIRANJE.....	55
5.9. MOBILNOST MLADIH	56
6. ČASOVNICA.....	60

6.2. Priporočila prioritetnih ukrepov in strateških ciljev povzetih iz javne razprave z mladimi	63
7. URESNIČEVANJE, SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE.....	65
7.1. Ključni kazalniki uspeha	65
8. VIRI IN LITERATURA.....	66
PRILOGE.....	67

Kazalo tabel:

<i>Tabela 1: Delež mladih glede na število prebivalcev v občini Postojna</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 2: Delež otrok in mladih glede na prebivalstvo v občini Postojna.....</i>	<i>16</i>
<i>Tabela 3: Gibanje števila otrok in mladih od leta 2000 naprej.....</i>	<i>16</i>
<i>Tabela 4: Struktura mladih po statusu.....</i>	<i>17</i>
<i>Tabela 5: Nivo izobraževanja mladih</i>	<i>18</i>
<i>Tabela 6: Število mladih v terciarnem izobraževanju</i>	<i>18</i>
<i>Tabela 7: Stopnja registrirane brezposelnosti med mladimi</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 8: Delež mladih v delovno aktivnem prebivalstvu po spolih.....</i>	<i>19</i>

1. UVOD

Položaj mladih v Evropski Uniji se je v zadnjem obdobju bistveno spremenil. Z izjemo področja digitalne pismenosti in kulture, se je na vseh področjih poslabšal. Vzroki so prvenstveno v slabih demografskih trendih, nepredvidljivi ekonomski situaciji in drugih zunanjih in notranjih vplivih, specifičnih za posamično državo. V Sloveniji slika ni bistveno drugačna, položaj mladih se poslabšuje.

Povečuje se stopnja brezposelnosti med mladimi, vse pogostejše so nestalne oblike zaposlovanja, posledično se povečuje finančna odvisnost mladih od staršev, občutek negotovosti in časovni okvir pri oblikovanju lastne družine in odselitvi od doma. Mladost se torej ne more več pojmovati kot obdobje sorazmerno predvidljivega prehoda iz gotovega otroštva v gotovo odraslost s stabilno zaposlitvijo in na novo ustvarjeno družino. Namesto tega se pojavi t.i. podaljšano otroštvo, ki pomeni vsaj delno odvisnost od staršev in se (pre)pogosto zavleče v štirideseta leta. Takšno stanje ne prinaša pozitivnih učinkov ne mladim, ne skupnosti. Mladi (pre)dolgo ne postanejo samostojni, se kasneje in manj pogosto odločajo za ustvarjanje lastne družine in prevzemanje odgovornosti v življenju nasploh. Na doseganje avtonomije mladih vplivajo dejavniki, kot so izobraževanje, zaposlitev, bivalne razmere, njihova informiranost in participacija v različnih institucijah. Dejstvo pa je, da velik delež mladih ni deležen pogojev, ki bi jim omogočali, da bi trdno, odločno in uspešno stopali proti odraslosti.

Glavno vodilo priprave dokumenta

Zagotavljanje prijaznejšega okolja mladim, je nujen korak na poti do izboljšanja njihovega položaja v skupnosti in posledično vodi do zagotavljanja trajnostnega družbenega razvoja.

Razlog za sprejem pričujočega Lokalnega programa za mladino v občini Postojna 2018 - 2024 je zapolnitev nalog občine na področju uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju s celovito ureditvijo položaja mladih v občini in v tem okviru predvsem dolgoročno opredelitev podpornega okolja mladinskega organiziranja in mladinskega dela v občini, zagotovitev pogojev za kontinuirano sodelovanje mladih pri odločanju o pomembnih stvareh zanje v lokalni skupnosti ter pospešitev razvoja lokalne mladinske politike z namenom zagotavljanja pogojev za uspešno doseganje avtonomije mladih v lokalni skupnosti.

Predlagani strateški cilji in ukrepi so bili oblikovani na podlagi analize obstoječega stanja področja mladih v občini Postojna, analize regijske ankete med mladimi, posvetov z mladimi, ter z

upoštevanjem usmeritev nacionalnih ter mednarodnih strateških in strokovnih podlag, ki opredeljujejo področje mladih.

1.1. Cilji in načela priprave dokumenta

Lokalni program za mlade v občini Postojna 2018–2024 je strateški razvojni dokument, katerega namen je vzpostaviti dolgoročno podporno okolje za razvoj mladinske politike in mladinske dejavnosti v občini. Potreba po celoviti in aktivnejši mladinski politiki na področju mladih se je izkazala že pri pripravi Odloka o mladini v Občini Postojna, Uradni list Republike Slovenije (83/2016). Odlok o mladini poudarja, da so mladinske javne politike izrazito horizontalne in praktično zadevajo vsa področja življenja v lokalni skupnosti. Z Lokalnim programom za mladino (v nadaljevanju: LPM) želi Občina Postojna vzpostaviti celovito naravnano lokalno politiko v mladinskem sektorju, ki sega na vsa področja življenja in dela mladih.

V tem okviru so **temeljni cilji** LPM naslednji:

- *utemeljeno usmeriti prihodnji razvoj mladinskega sektorja v občini Postojna;*
- *določiti vsebino in obseg ukrepov Občine Postojna za razvoj mladinskega sektorja, ki se financirajo ali sofinancirajo iz proračuna Občine Postojna;*
- *opredeliti razvojne in strokovne naloge za razvoj mladinskega sektorja v občini;*
- *opredeliti okvirna merila in cilje za finančno ovrednotenje in*
- *opredeliti postopke poročanja in vrednotenja uresničevanja programa.*

LPM temelji na naslednjih **splošnih načelih**:

- *načelu participacije mladih pri oblikovanju, izvajanju in vrednotenju vseh javnih politik, s čimer se spodbuja aktivno in odgovorno državljanstvo mladih;*
- *načelih trajnostnega razvoja in medgeneracijske solidarnosti ter socialnega vključevanja;*
- *načelih zagotavljanja enakih možnosti in enakega obravnavanja, odsotnosti neposredne in posredne diskriminacije zaradi katere koli osebne okoliščine;*
- *načelu povezovanja z inštitucijami, ki delujejo na področju mladinskega dela*

1.2. Definicije in opredelitve

Področje mladine v občini Postojna opredeljujejo spodaj navedeni temeljni pojmi:

- »**Mladi**« so mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stari od 15 do dopoljenih 29 let, ki živijo, delajo ali se izobražujejo v občini.
- »**Mladinski sektor**« so področja, na katerih v občini poteka proces oblikovanja in uresničevanja mladinskih politik in mladinsko delo, in sicer:
 - avtonomija mladih,
 - neformalno učenje in usposabljanje ter večanje kompetenc mladih,
 - dostop mladih do trga delovne sile in razvoj podjetnosti mladih,
 - skrb za mlade z manj priložnostmi v družbi,
 - prostovoljstvo, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje mladih,
 - mobilnost mladih in mednarodno povezovanje,
 - zdrav način življenja in preprečevanje različnih oblik odvisnosti mladih,
 - dostop mladih do kulturnih dobrin in spodbujanje ustvarjalnosti ter inovativnosti mladih in
 - sodelovanje mladih pri upravljanju javnih zadev v družbi.
- »**Mladinsko delo**« je organizirana in ciljno usmerjena oblika delovanja mladih in za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Izvajanje različnih oblik mladinskega dela temelji na prostovoljnem sodelovanju mladih ne glede na njihove interesne, kulturne, nazorske ali politične usmeritve.
- »**Lokalna mladinska politika**« je usklajen nabor ukrepov različnih sektorskih lokalnih javnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti in ustreznih podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju z avtonomnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami.
- »**Organizacija v mladinskem sektorju**« je subjekt, ki deluje v mladinskem sektorju na območju občine, je organizirana kot mladinska organizacija ali organizacija za mlade ali mladinski svet in ima sedež v občini.
- »**Mladinska organizacija**« v občini je avtonomno, demokratično, prostovoljno, samostojno združenje otrok in/ali mladih, ki ima najmanj 90 % članstva v starosti do 29 let in najmanj 70 % članov vodstva v starosti od 15 do 29 let, ima sedež v občini in s svojim delovanjem na območju občine omogoča mladim pridobivanje načrtnih učnih izkušenj, oblikovanje in izražanje njihovih stališč ter izvajanje dejavnosti v skladu z njihovo interesno, kulturno, nazorsko ali politično usmeritvijo ter je organizirana kot samostojna pravna oseba, in sicer kot društvo ali zveza društev ali kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze

društev, sindikata ali politične stranke, s tem da ji je v temeljnem aktu te pravne osebe zagotovljena avtonomija delovanja v mladinskem sektorju.

- **»Organizacija za mlade«** je neprofitna pravna oseba s sedežem v občini, ki na območju občine izvaja dejavnosti, namenjene tudi uveljavljanju interesov otrok in/ali mladih, vendar pa teh aktivnosti ne upravljajo, pripravljajo, izvajajo in vrednotijo mladi. Organizirana je kot zavod, ustanova ali zadruga.
- **»Mladinski center«** je osrednja organizacija za mlade. Osnovni namen mladinskega centra je neformalna socializacija in vključevanje organizirane in neorganizirane mladine v lokalnem okolju v preventivne, neformalno-izobraževalne, prostovoljne, kulturne, socializacijske, prostočasne in druge animacijske aktivnosti kot tudi omogočanje raznovrstnih mladinskih iniciativ. V njem se izvajajo programi mladinskega sektorja in mladinsko delo na lokalni ravni. Ima več različnih funkcij: preventivno, asociativno, servisno, informativno, izobraževalno in razvojno.
- **»Mladinski svet lokalne skupnosti«** je krovna mladinska organizacija, ki ima sedež v občini in je organizirana v skladu z zakonom, ki opredeljuje mladinske svete. Mladinski svet ima v občini status mladinskega predstavništva. Zastopa interese mladih in mladinskih organizacij pri lokalnih (občinskih) oblasteh in se z njimi dogovarja o aktivnosti, sredstvih ter infrastrukturi, ki bo namenjena mladim. Prav tako ima v skladu z Zakonom o mladinskih svetih (ZMS, 6. člen) pravico do dajanja mnenj v vseh zadevah, obravnavanih v občinskih organih, ki zadevajo mlade. S svojim delovanjem poleg tega spodbuja dejavnost mladinskih organizacij ter skrbi za informiranje njihovega članstva in širše javnosti o politiki lokalne skupnosti, predvsem na področjih, ki zadevajo mlade.
- **»Mladinska infrastruktura«** je fizični prostor (zemljišče ali stavba oziroma del stavbe), ki je na območju občine namenjen predvsem mladim za izvajanje mladinskega dela.
- **»Mladinski program«** je skupek mladinskih dejavnosti, ki ga v občini izvaja mladinska organizacija ali organizacija za mlade z namenom doseganja svojega osnovnega poslanstva, in poteka nepretrgoma skozi večji del leta, vsaj 30 tednov v letu, ter vključuje vsaj 15 aktivnih udeležencev.
- **»Mladinski projekt«** je posamična aktivnost izvajalca v občini, ki ima datumsko opredeljen začetek in konec, kot na primer prireditve ali druga enkratna akcija.

1.3. Uporabljena metodologija

Metodologija priprave LPM je enotna: na vsakem področju je najprej podana analiza stanja, sledi opredelitev ciljev in ukrepov, s katerimi se ti cilji dosegajo. Opredeljeni so kazalci za spremljanje uspešnosti doseganja ciljev, nosilci, finančni viri ter čas realizacije posameznih ukrepov. Večino

podatkov in vrednosti kazalcev v strategiji povzemamo po naslednjih virih: Statističnem uradu RS, Resoluciji o Nacionalnem programu za mladino 2013–2022, Mladina 2010 in Mladina 2013, Eurostatu in ostalih relevantnih dokumentih. Naloga Občine Postojna bo, da:

- v letu 2018 vzpostavi konsistenten sistem ključnih kazalcev stanja na mladinskem področju v občini, ki bodo učinkovita podlaga za vrednotenje lokalne mladinske politike in oblikovanje ustreznih razvojnih ciljev; pri tem se v največji možni meri izkoristi nacionalno raziskavo o mladih;
- sistematično in kontinuirano spremlja stanje in potrebe mladih v občini, zlasti ranljivih skupin mladih (osipniki, brezposelni mladi, neevidentirani mladi, mladi iz socialno ogroženih družin, migranti idr.).

Pri pripravi osnutka dokumenta smo vključevali mlade in strokovno javnost v vseh fazah priprave dokumenta. Tako smo uporabili več različnih metod vključevanja javnosti v procese odločanja: izvedena so bila posvetovanja in fokusne skupine, ter v fazi analize spletni vprašalniki in osebna anketiranja mladih.

1.4. Politični okvir

1.4.1. Zakonodajna ureditev mladinskega sektorja

V slovenski zakonodaji mladinski sektor posebej urejata dva zakona, in sicer **Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju - ZJIMS** (Ur. l. RS, št. 42/2010) s Pravilnikom o izvajanju ZJIMS (Ur. l. RS, št. 42/2010) in **Zakon o mladinskih svetih - ZMS** (Ur. l. RS, št. 70/2000, 42/2010).

Z ZJIMS se opredeljuje mladinski sektor in temeljni pojmi ter določata javni interes v mladinskem sektorju ter način uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju, ZMS pa ureja položaj, delovanje, dejavnost ter financiranje Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti. Oba zakona med drugim predvidevata tudi pristojnosti lokalnih skupnosti v mladinskem sektorju kot tudi sodelovanje z organizacijami v mladinskem sektorju. Zakon o mladinskih svetih predvideva mladinske svete, ki delujejo na lokalni ravni.

Pomemben dokument na podlagi krovnega zakona ZJIMS je **Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013-2022**, ki podrobneje opredeljuje krovne smernice oblikovanja mladinske politike v Sloveniji:

- usmerjeno in neprekinjeno vlaganje sredstev in pozornosti v mlade ter njihovo doseganje avtonomije,
- zagotavljanje obravnave mladih kot prioritete družbene skupine v vseh sektorskih javnih politikah,
- vzpostavljanje medsektorskega sodelovanja pri oblikovanju in implementaciji mladinske politike,
- poenotenje pojmovanja ciljne skupine mladih kot posameznikov, starih od 15 do 29 let, ki v družbi predstavljajo depriviligirano skupino, v vseh javnih politikah,
- vključevanje mladih v strateško načrtovanje, vrednotenje in implementacijo mladinske politike na lokalni in nacionalni ravni,
- zagotavljanje pogojev za učenje in priložnosti za pridobivanje izkušenj z namenom omogočiti mladim razvoj znanj, spretnosti in kompetenc, ki jih potrebujejo za polno vključevanje na trg dela in v civilno družbo in ki povečujejo njihovo odpornost proti možnim družbenim, gospodarskim in okoljskim tveganjem v prihodnosti, ter zagotavljanje pogojev za neformalno in priložnostno učenje z okrepljenimi mehanizmi za priznavanje in potrjevanje takšnega učenja v nacionalnih okvirih kvalifikacij,
- vzpostavljanje sistema, ki omogoča preverjanje učinkovitosti mladinske politike in odkrivanje pomanjkljivosti v ukrepih te politike, ki se pojavijo bodisi pri nekaterih skupinah mladih, na določenih geografskih območjih ali ob določenih življenjskih razmerah,
- odpravljanje pomanjkljivosti v ukrepih mladinske politike,
- spodbujanje priprave strategij za mlade v lokalnih skupnostih, v sodelovanju z mladimi in po smernicah tega programa.

Resolucija o Nacionalnem programu za mladino 2013-2022

Državi zbor RS je na podlagi 16. člena ZJIMS 24. oktobra 2013 sprejel Resolucijo o Nacionalnem programu za mladino 2013-2022 (v nadaljevanju: ReNPM13-22). Temeljni cilj ReNPM13-22 je zagotoviti bolj pregleden in med posameznimi sektorji usklajen pristop do problemov, s katerimi se soočajo mladi. Hkrati pa dati Uradu RS za mladino (URSM) tudi vzvod, da lahko učinke posameznih sektorskih politik tudi spremlja in meri. Posledično bo omogočeno lažje in na vladni ravni enotno odzivanje na probleme. Ta pristop je spričo vedno bolj perečih težav, s katerimi se soočajo mladi v Sloveniji, nujen.

Dodana vrednost NPM ali ReNPM13-22 je njegova horizontalna narava, saj združuje ukrepe na področjih, ki so v pristojnosti različnih ministrstev. Poleg tega je omogočil, da se mladi in področja, ki

mladino ključno zadevajo, ustrezno umestijo na dnevni red političnega odločanja in v vidno polje širše javnosti. Podobne strateške dokumente pozna večina držav članic EU.

NPM ali ReNPM13-22 je zasnovan tako, da je pomembnost posameznega področja za življenje mladih najprej nazorno utemeljena. Izpostavljeni so trendi skozi čas in primerjave s položajem drugih generacij v Sloveniji ter stanjem v drugih evropskih državah. Temu sledijo cilji, ki so skladni s slovenskimi in evropskimi strateškimi dokumenti. Posameznemu cilju je določeno merilo, izhodiščna vrednost in pričakovani razvojni učinek. Določena so prioritetna področja, ki podpirajo uresničitev cilja, nosilec (ali več nosilcev) na vladni ravni ter finančni vir in obdobje uresničevanja. Posamezno prioritetno podpodročje se zaključi s kazalniki, ki so podlaga za merjenje učinkov ukrepov.

Prioritetna področja so naslednja:

- **IZOBRAŽEVANJE:** cilji so izboljšanje kompetenčne opremljenosti mladih in povečanje mednarodne (študijske) mobilnosti mladih.
- **ZAPOSLOVANJE IN PODJETNIŠTVO:** cilji so mladim olajšati začetek delovne kariere, izboljšati kakovost zaposlitev in omogočiti lažje usklajevanje poklicnega ter zasebnega življenja mladih.
- **BIVANJSKE RAZMERE MLADIH:** cilji so zagotavljanje kapacitet in sistemsko urejanje dostopnosti stanovanj za mlade ter vzpostavitev ustreznih podpornih mehanizmov.
- **MLADI IN DRUŽBA:** cilji so spodbujanje participacije in enakopravne zastopanosti mladih žensk in moških; spodbujanje ustanavljanja in razvoja organizacij v mladinskem sektorju; razvoj ključnih področij mladinskega sektorja ter zagotavljanje delovanja organizirane mladine; spodbujanje vključevanja v mednarodno mladinsko delo in učnih mobilnosti v mladinskem delu ter njihova krepitev; okrepitev segmenta raziskav in analiz na področju mladine; spodbujanje prostovoljstva med mladimi; spodbujanje trajnostnega načina družbenega delovanja s poudarkom na prehodu v nizkoogljično družbo in zeleno gospodarstvo; večja socialna vključenost mladih z manj priložnostmi.
- **KULTURA, DEDIŠČINA IN MEDIJI:** cilji so skrb za dostopnost kakovostne kulturne ponudbe in participacijo mladih v kulturi; skrb za pismenost v slovenskem jeziku, drugih maternih jezikih in tujih jezikih ter medijsko pismenost ter skrb, da se kultura in ustvarjalnost v družbi prepoznata kot temelja splošne izobrazbe vsakega posameznika.
- **ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE:** cilji so spodbujanje redne telesne dejavnosti in uravnoteženega prehranjevanja; preprečevanje kajenja, tvegane in škodljive rabe alkohola in prepovedanih drog; zagotavljanje zdrave in varne zabave mladih ter obvladovanje nasilja; krepitev skrbi za spolno in reproduktivno zdravje mladih ter načrtovanje družine; krepitev pozitivnega duševnega zdravja in zmanjševanje umrljivosti zaradi samomora med mladimi; zagotavljanje višje ravni varnosti in zdravja pri delu za mlade delavce; izboljšanje prometne

varnosti in zmanjševanje poškodb in smrti mladih v prometu; izboljšanje potovalnih navad med mladimi kot zaveza k trajnostni mobilnosti ter zmanjševanje vplivov spreminjajočega okolja na zdravje mladih.

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju

Kot določa Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (v nadaljevanju: ZJIMS) so samoupravne lokalne skupnosti poleg države nosilke javnega interesa v mladinskem sektorju. Za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju so na lokalni ravni pristojni organi samoupravne lokalne skupnosti (6. člen ZJIMS). Pri uresničevanju javnega interesa v mladinskem sektorju morajo država in samoupravne lokalne skupnosti sodelovati z organizacijami v mladinskem sektorju (9. člen ZJIMS).

Komplementarnost lokalnih in državnih ukrepov bi morala delovati kot usklajen sistem ukrepov, pa vendar je mnogokrat (že na ravni države same) mladinska politika skupek nepovezanih ukrepov. Večjo koherentnost med nivoji in ukrepi mladinske politike je ZJIMS načrtoval z opredelitvijo javnega interesa v mladinskem sektorju, in sicer kot:

- zagotavljanje normativnih in drugih pogojev za razvoj področij mladinskega dela in vključevanja mladinskega vidika v strategije, politike ter ukrepe, ki vplivajo na mlade, ter
- zagotavljanje finančne podpore mladinskim programom in programom za mlade, vključno s podporo mladinski infrastrukturi. (ZJIMS)

Občina lahko v skladu s 27. členom ZJIMS (ZJIMS, 27. člen) mladinsko politiko na lokalni ravni izvaja skladno z lastnimi interesi, potrebami, zmožnostmi in okoliščinami, kot so število in struktura prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmogljivosti v mladinskem sektorju.

Pri tem ji ZJIMS ponudi nekatere konkretne predloge, in sicer:

- sprejetje lokalnega programa za mladino;
- ustanovitev delovnega ali posvetovalnega telesa za mladinska vprašanja;
- finančna podpora programom v mladinskem sektorju in
- izvajanje drugih ukrepov v mladinskem sektorju v skladu z zakonom.

Občina mora poleg tega za sofinanciranje programov v mladinskem sektorju na lokalni ravni smiselno uporabljati določbe ZJIMS (27. Člen), ki se nanašajo na sofinanciranje programov v mladinskem sektorju na nacionalni ravni. ZJIMS na tem področju sofinanciranje opredeli predvsem s pripravo javnih pozivov in javnih razpisov na področju mladinskega sektorja, ki se vsebinsko

vežejo na področja mladinskega sektorja, ki jih opredeljuje zakon. Posredni načini sofinanciranja mladinskih programov so opredeljeni tudi z zagotavljanjem mladinske infrastrukture in oblikovanjem ustreznih ukrepov za razvoj mladinskega dela in mladinske politike na lokalni ravni. ZJIMS pa ne nazadnje opredeli tudi možnost lokalnih skupnosti, da za izvajanje programov za mlade in mladinskega dela na lokalni ravni ustanovijo mladinski center (ZJIMS, 28. člen).

Zakon o mladinskih svetih

Zakon o mladinskih svetih (v nadaljevanju: ZMS) je predvsem namenjen definiranju položaja, funkcij, delovanja in financiranja mladinskih svetov, a se na nekaterih točkah dotika tudi odnosa med mladinskim svetom lokalne skupnosti in Občino, zaradi česar velja nekatere njegove elemente posebej predstaviti.

ZMS mladinski svet lokalne skupnosti opredeli kot pravno osebo zasebnega prava, v okviru katere se združujejo mladinske organizacije, opredeljene v zakonu, ki ureja javni interes mladinskega sektorja s sedežem v dotični samoupravni lokalni skupnosti (ZMS, 2. člen).

Naloge mladinskega sveta lokalne skupnosti so predvsem:

- izvajanje in sodelovanje pri izvajanju mladinskega dela in drugih dejavnosti na področjih mladinskega sektorja v skladu z zakonom, ki ureja javni interes v mladinskem sektorju;
- zagotavljanje pogojev za delovanje in razvoj interesnih oblik združevanja mladih;
- omogočanje sodelovanja mladih pri sprejemanju zakonskih in drugih predpisov, ki vplivajo na življenje in delo mladih ter
- opravljanje drugih nalog za uveljavljanje interesov mladih, opredeljenih s temeljnim aktom (5. člen ZMS).

Občina oz. njeni organi so po ZMS v tistih lokalnih skupnostih, kjer obstajajo mladinski sveti lokalnih skupnosti, pred določanjem predlogov predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje in delo mladih, dolžni o tem obvestiti mladinski svet lokalne skupnosti (ZMS, 6. člen).

Poleg tega se mladinski sveti lokalnih skupnosti po ZMS med drugim financirajo tudi iz proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti. Tako lahko občinski svet občine, v kateri deluje mladinski svet lokalne skupnosti, v proračunu občine predvidi sredstva, ki so namenjena za delovanje mladinskega sveta lokalne skupnosti na podlagi predloženega programa (7. člen ZMS).

Odlok o mladini v občini Postojna

Občinski svet Občine Postojna je na svoji 19. seji 15.12.2016 sprejel Odlok o mladini v Občini Postojna.

Namen tega odloka je uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju v občini Postojna v skladu z zakonom, ki opredeljuje javni interes v mladinskem sektorju.

Cilj tega odloka je celovito urediti položaj mladih v občini in v tem okviru predvsem opredeliti strukturo in podporno okolje mladinskega organiziranja in mladinskega dela v občini, zagotoviti pogoje za sodelovanje mladih pri odločanju o odločitvah, ki vplivajo na življenje in delo mladih v lokalni skupnosti ter pospešiti razvoj lokalne mladinske politike z namenom zagotavljanja pogojev za uspešno doseganje avtonomije mladih v lokalni skupnosti. Poleg samih vsebinskih opredelitev je doprinos odloka zlasti ustanovitev Komisije za mladinska vprašanja.

Komisijo za mladinska vprašanja s sklepom imenuje župan. Komisija je sestavljena iz 7 članov, in sicer iz dveh predstavnikov mladinskih organizacij ali organizacij za mlade v Občini Postojna, enega predstavnika mladinskega sveta lokalne skupnosti, enega predstavnika mladinskega centra, enega predstavnika Odbora za družbene dejavnosti in dveh predstavnikov občinske uprave. Predloge za predstavnika mladinskih organizacij ali organizacij za mlade podajo mladinske organizacije in organizacije za mlade, predloge za predstavnika mladinskega sveta lokalne skupnosti poda mladinski svet lokalne skupnosti, predlog za predstavnika mladinskega centra podajo mladinski centri v občini. Člani komisije med sabo izvolijo predsednika in namestnika predsednika komisije. Mandat članov komisije je vezan na mandat občinskega sveta. Komisija je s svojim delom pričela v letu 2017.

Določeno je tudi financiranje mladinskih programov in programov za mlade skladno s sprejetim proračunom, v obliki javnih razpisov ali javnih pozivov. Financiranje in sofinanciranje mladinskih organizacij in organizacij za mlade izvaja Občina Postojna v skladu s Pravilnikom, ki določa pogoje, merila in kriterije o sofinanciranju mladinskih projektov in programov.

Lokalni program za mladino v Občini Postojna 2018 – 2024

Lokalni program za mladino v občini Postojna 2018–2024 je temeljni programski dokument, ki v skladu z Odlokom o mladini v občini Postojna opredeljuje prednostne naloge in ukrepe občine za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju na ravni lokalne skupnosti.

Program se sprejema za obdobje najmanj štirih let (v konkretnem primeru 6 let) in zajema predvsem:

- izhodišča in usmeritve razvoja mladinskega sektorja v občini,
- vsebino in obseg ukrepov občine za razvoj mladinskega sektorja, ki se financirajo ali sofinancirajo iz občinskega proračuna,
- razvojne in strokovne naloge za razvoj mladinskega sektorja v občini,
- okvirna merila in cilje za finančno ovrednotenje,
- opredelitev postopkov vsakoletnega poročanja in vrednotenja uresničevanja programa.

Področja, ki jih v okviru področij mladinskega sektorja obravnava program, so zlasti:

- izobraževanje mladih,
- zaposlovanje mladih,
- bivanjske razmere mladih,
- zdravje in dobro počutje mladih,
- mladinsko organiziranje,
- participacija mladih,
- prostovoljstvo mladih,
- informiranje mladih,
- mobilnost mladih

Za pripravo programa skrbi Komisija za mladinska vprašanja v sodelovanju z Občino in organizacijami v mladinskem sektorju. Program na predlog župana sprejme občinski svet.

Sredstva potrebna za izvajanje ukrepov (tudi za mladinsko politiko občine) se potrjuje z vsakokratnim proračunom občine, v kolikor le-ti ukrepi zahtevajo finančna sredstva za realizacijo.

Poleg navedenih krovnih zakonov pa predstavljajo pomembne podlage za izvajanje mladinskih politik tudi ostali nacionalni in evropski dokumenti.

1.4.2. Evropski dokumenti

- Resolucija Sveta z dne 27. novembra 2009 o prenovljenem okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010 – 2020) (2009/C 311/01), 2009
- Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko – socialnemu odboru in Odboru regij: Strategija EU za mlade – vlaganje v mlade in krepitev njihove vloge in položaja. Prenovljena odprta metoda koordinacije za obravnavo izzivov in priložnosti za mlade (COM (2009) 200), 2009
- Zelena knjiga: Spodbujanje učne mobilnosti za mlade (COM (2009) 329), 2009
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta z dne 22. maja 2008, o participaciji mladih z manj priložnostmi (2008/C 141/01), 2008
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o zdravju in dobrem počutju mladih, z dne 20. novembra 2008 (2008/C 319/01), 2008
- Priporočilo Sveta z dne 20. novembra 2008 o mobilnosti mladih prostovoljcev v Evropski uniji (2008/C 319/03), 2008
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko – socialnemu odboru in Odboru regij: Spodbujanje polne udeležbe mladih v izobraževanju, zaposlovanju in družbi (COM (2007) 498), 2007
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o priznavanju vrednosti neformalnega in priložnostnega učenja na področju evropske mladine (2006/C 168/01), 2006
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o uresničevanju skupnih ciljev na področju participacije in informiranja mladih s ciljem spodbujanja njihovega dejavnega evropskega državljanstva (2006/C 297/02), 2006
- Priporočilo evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (2006/962/ES), 2006
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se srečali v okviru Sveta, o obravnavi zadev, ki se nanašajo na mlade v Evropi – izvajanje Evropskega pakta za mlade in spodbujanje dejavnega državljanstva (2005/C 292/O3), 2005
- Sklepi predsedstva evropskega sveta v Bruslju, 22. in 23. marca 2005, Evropski mladinski pakt, (7619/05), 2005
- Revidirana Lizbonska strategija, 2005
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic na srečanju v okviru Sveta, z dne 24. maja 2005, o pregledu ukrepov v okviru evropskega sodelovanja na področju mladih (2005/C 141/01), 2005

- Evropska listina o informiranju mladih, 2004
- Rotterdamska deklaracija: Priporočila na predloge Evropske komisije o novem mladinskem programu »Mladi v akciji« za obdobje 2007 – 2013, 2004
- Revidirana evropska listina o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje, 2003
- Resolucija Sveta z dne 25. novembra 2003 o skupnih ciljih na področju participacije in mladinskega informiranja (2003/C 295/04), 2003
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, dne 14. februarja 2002, o skupnih ciljih na področju prostovoljnega dela mladih (2002/C 50/02), 2002
- Bela knjiga Evropske komisije: Nova spodbuda za evropsko mladino, 2001

2. STATISTIČNI PODATKI NA PODROČJU MLADIH V OBČINI POSTOJNA

2.1. Število mladih v občini Postojna

V občini Postojna je živel na dan 1.1.2017, **2307 mladih**, od tega 1109 žensk in 1198 moških. Mladi predstavljajo **14,3% prebivalstva občine**. V primerjavi s Slovenijo, kjer mladi predstavljajo 15,5% prebivalstva, je delež mladih v občini Postojna manjši za 1,2%. Delež mladih v občini se v primerjavi z nacionalno ravniyo zmanjšuje od leta 2011 dalje.

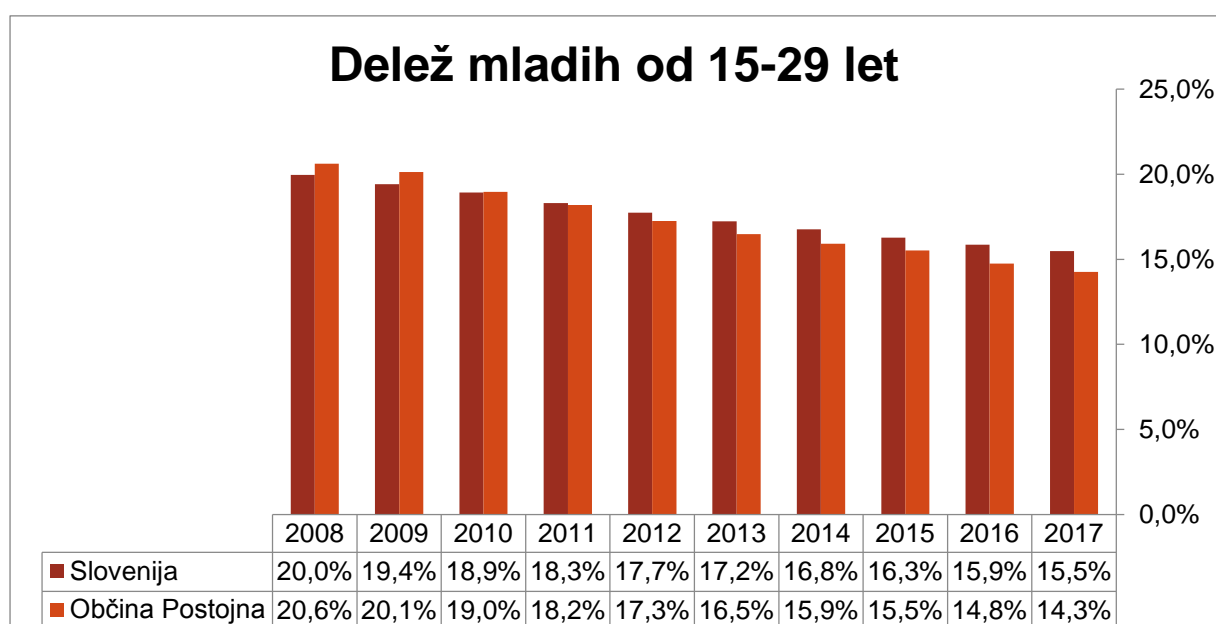

TABELA 1: DELEŽ MLADIH GLEDE NA ŠTEVILO PREBIVALCEV V OBČINI POSTOJNA

(vir: Statistični urad Republike Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve - Centralni register prebivalstva - podatki na 1.1. v letu)

Trendi na področju gibanja števila mladih v občini izkazujejo zmanjševanje števila mladih v starostni skupini od 15 - 29 let, kar se dogaja, z manjšo izjemo v letu 2008, od leta 2003 dalje. Obenem ugotavljamo, da je trend rasti števila (in deleža) otrok do 14 let od leta 2007 stalen in pozitiven.

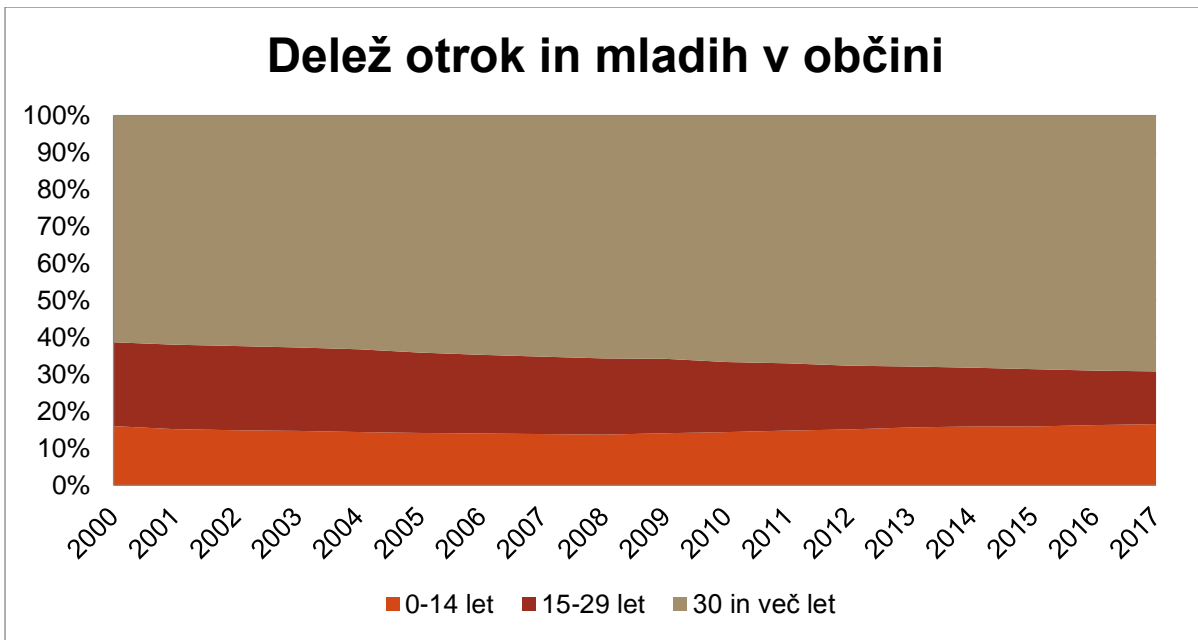

TABELA 2: DELEŽ OTROK IN MLADIH GLEDE NA PREBIVALSTVO V OBČINI POSTOJNA

(vir: Statistični urad Republike Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve - Centralni register prebivalstva - podatki na 1.1. v letu)

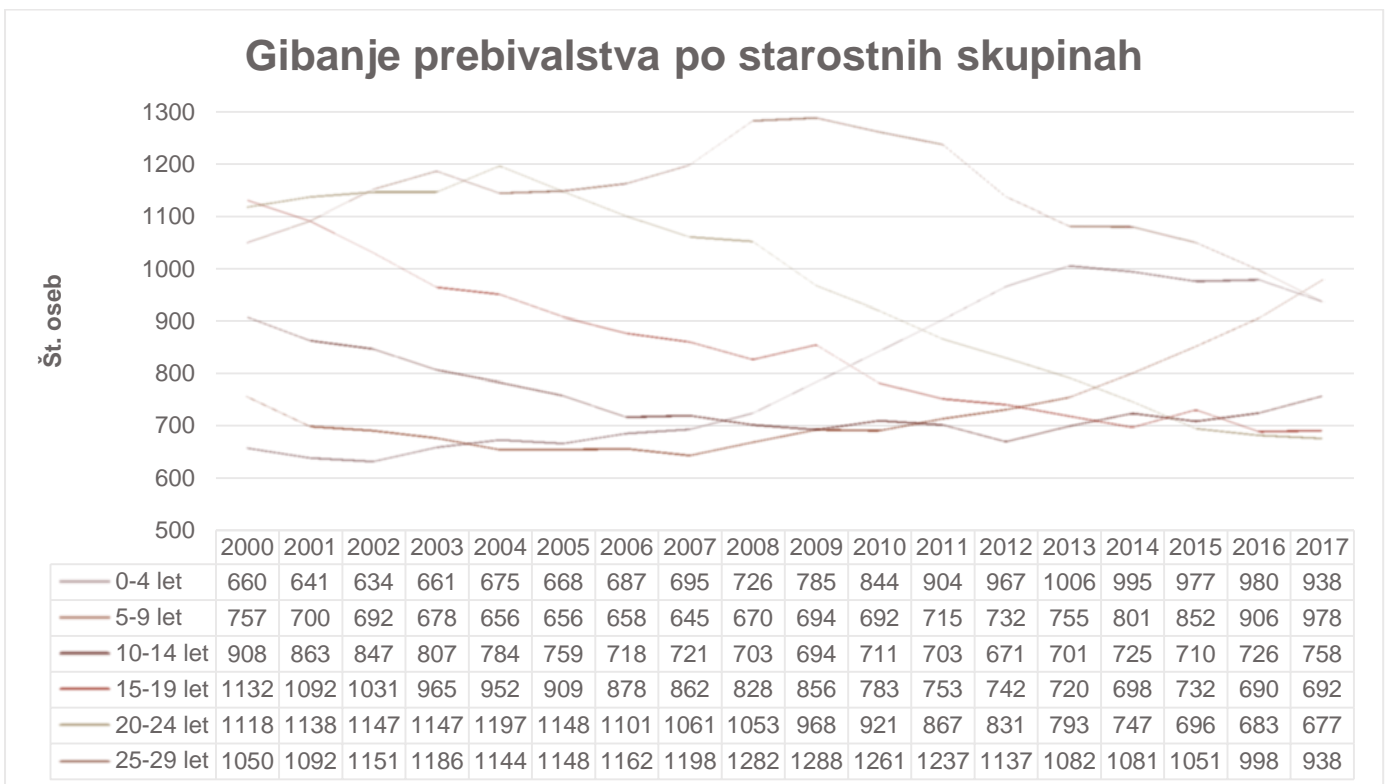

TABELA 3: GIBANJE ŠTEVILA OTROK IN MLADIH OD LETA 2000 NAPREJ

(vir: Statistični urad Republike Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve - Centralni register prebivalstva - podatki na 1.1. v letu)

Opazen je trend naraščanja najmlajše skupine otrok, medtem ko se število otrok v zadnji triadi OŠ znižuje, izrazit upad števila je pa v skupini mladih, ki obiskujejo srednje šole in fakultete.

2.2. Izobrazbena struktura mladih v občini Postojna

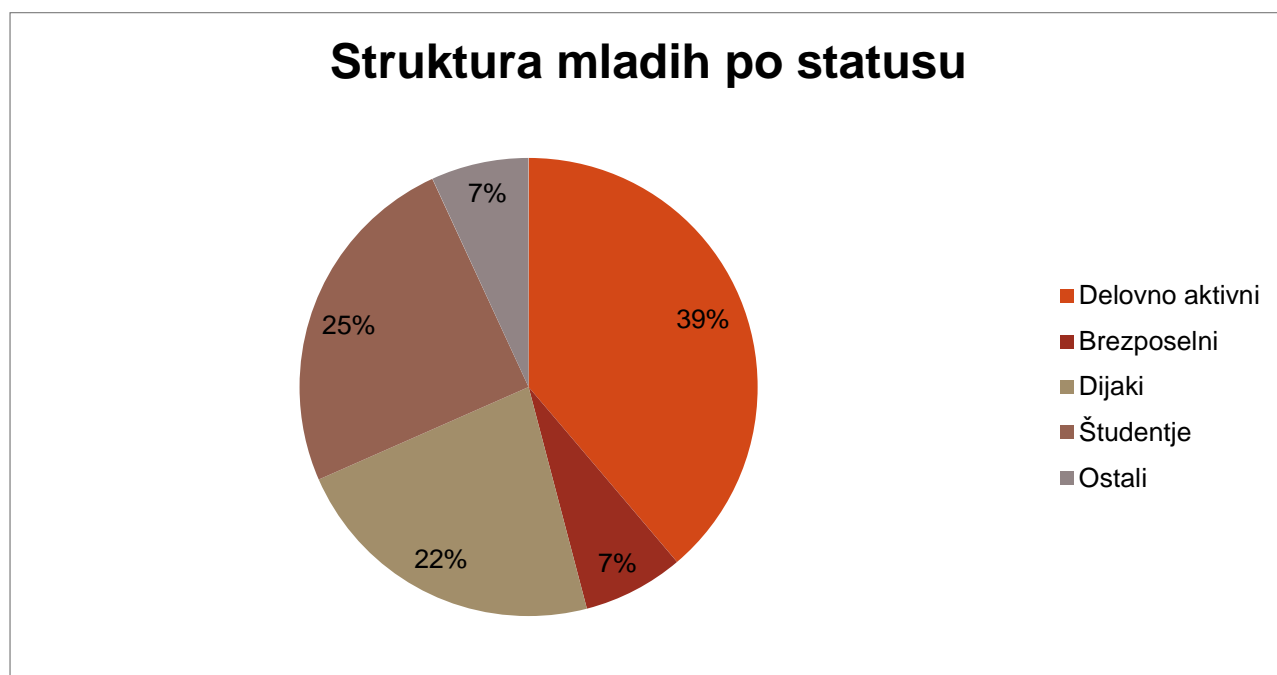
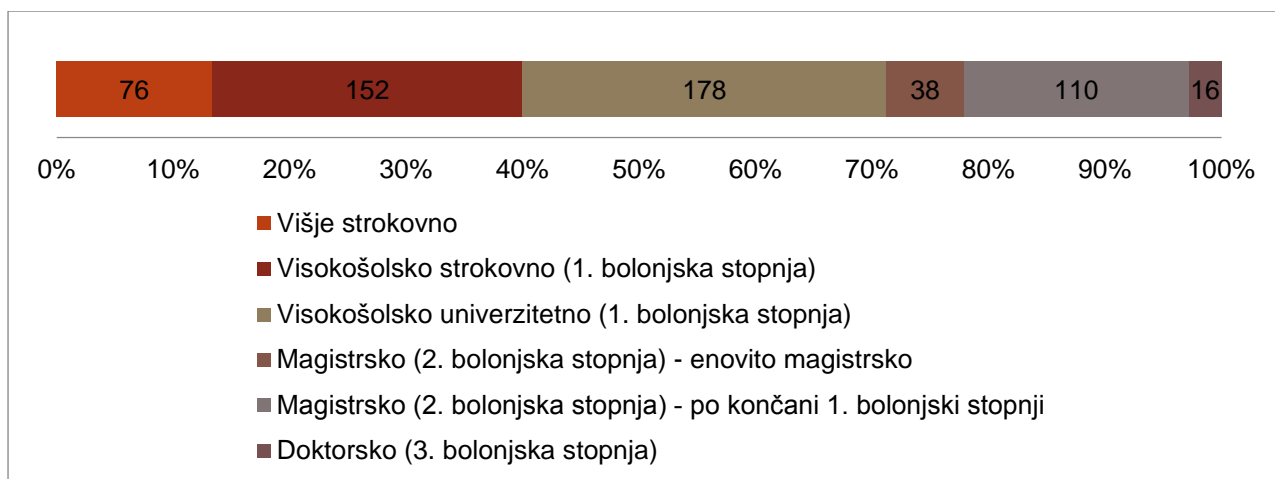

TABELA 4: STRUKTURA MLADIH PO STATUSU

(vir: Statistični urad Republike Slovenije - podatki se nanašajo na stanje v letu 2016)

V terciarno izobraževanje je vključenih 570 oseb. Višje strokovno izobraževanje opravlja 76 oseb, na prvi bolonjski stopnji študira skupaj 330, na drugi pa 148 oseb. Doktorski študij opravlja 16 oseb iz občine Postojna.

TABELA 5: NIVO IZOBRAŽEVANJA MLADIH

(vir: Statistični urad Republike Slovenije - podatki o vpisu študentov se zajemajo po stanju 15. 10. in se nanašajo na tekoče študijsko leto (2016/17))

Leta 2016 je zaključilo študij občutno več oseb kot prejšnja leta, predvsem na račun zahteve po zaključku študija po starih (predbolonjskih) programih. Tako je leta 2016 zaključilo študij skupaj 227 oseb iz občine Postojna, kar je 86 več kot leto poprej.

Vrsta izobraževanja	Št. diplomantov
Višje strokovno	18
Visokošolsko strokovno (prejšnje)	36
Visokošolsko strokovno (1. bolonjska stopnja)	30
Visokošolsko univerzitetno (1. bolonjska stopnja)	36
Visokošolsko univerzitetno (prejšnje)	52
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) - enovito magistrsko	4
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) - po končani 1. bolonjski stopnji	25
Magisterij znanosti (prejšnji) in specializacija (prejšnja)	23
Doktorsko (prejšnje)	1
Doktorsko (3. bolonjska stopnja)	2

TABELA 6: ŠTEVILO MLADIH V TERCIARNEM IZOBRAŽEVANJU

(vir: Statistični urad Republike Slovenije - podatki za leto 2016)

2.3. Delovno aktivni mladi v občini Postojna

Na dan 31. 12. 2016 je bilo v občini delovno aktivnih 895 mladih, od tega 573 moških in 322 žensk. Registriranih brezposelnih mladih v letu 2016 je bilo 164. Stopnja registrirane brezposelnosti med mladimi je 15,4%, kar je sicer 1,4% manj kot na ravni države, vendar je še vedno 2,7% višja kot leta 2010, ko je bila za 3,8% nižja kot na državni ravni. Trend stopnje registrirane brezposelnosti med mladimi sicer v grobem sledi trendu na državni ravni.

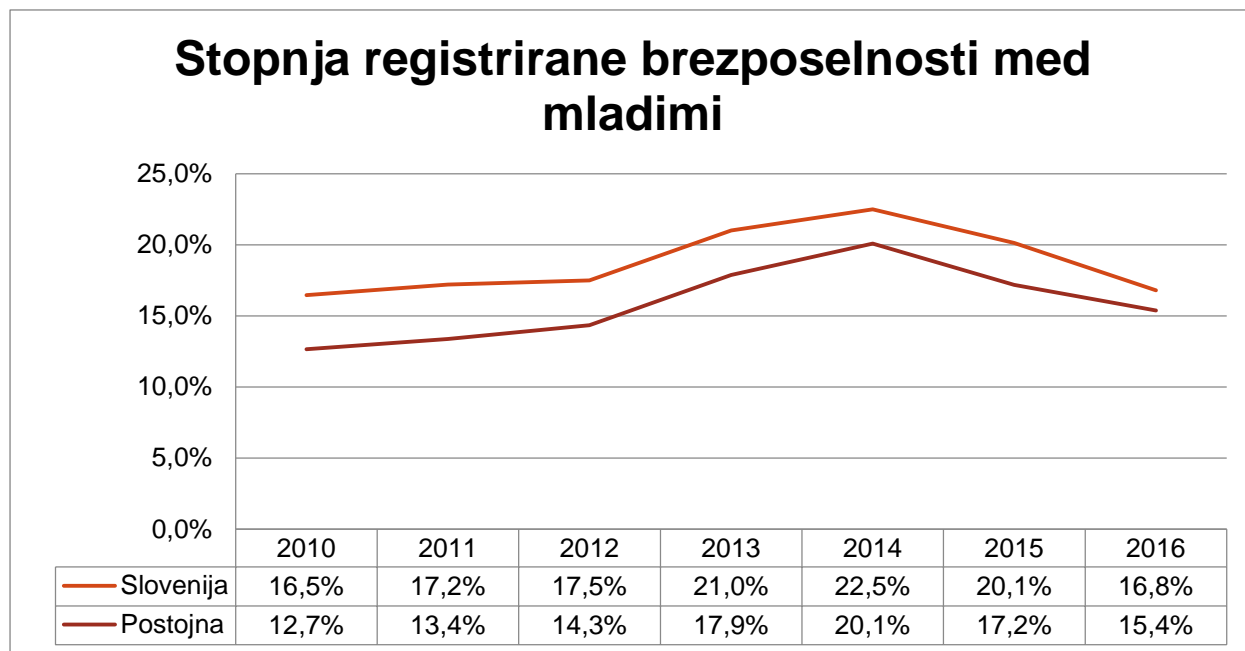

TABELA 7: STOPNJA REGISTRIRANE BREZPOSELNOSTI MED MLADIMI

(vir: Statistični urad Republike Slovenije)

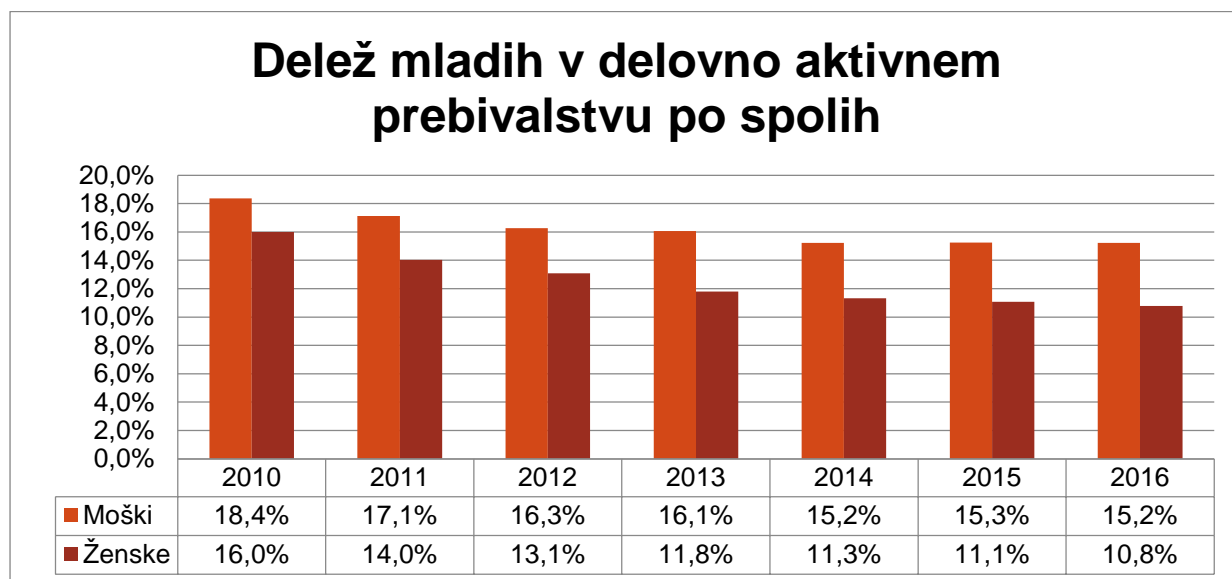

TABELA 8: DELEŽ MLADIH V DELOVNO AKTIVNEM PREBIVALSTVU PO SPOLIH

(vir: Statistični urad Republike Slovenije - podatki na 31.12. v letu)

Trend padanja deleža mladih moških v delovno aktivnem prebivalstvu se je po letih upadanja stabiliziral, še vedno pa je 3,2% nižji kot leta 2010, pri ženskah pa se delež še vedno počasi zmanjšuje in je kar 5,2% manjši kot leta 2010.

Vseeno pa je v občini največ mladih delovno aktivnih (39%), 25% jih je vključenih v terciarno izobraževanje, 22% v srednješolsko, 7% mladih pa je brezposelnih (registrirana brezposelnost), enak delež pa je tistih, za katere ni mogoče določiti statusa.

3. ANALIZA STANJA NA PODROČJU MLADIH V OBČINI POSTOJNA

3.1. Analiza »Mladi 2016«

Raziskava je bila izvedena s sodelovanjem RRA Zeleni kras, d.o.o. in Regionalnim stičiščem nevladnih organizacij Primorsko-notranjske regije BOREO z namenom pridobiti informacije za pripravo nadaljnjih aktivnosti v regiji: RRA Zeleni kras, d.o.o. v okviru Centra za inovativnost in razvoj, BOREO pa v okviru aktivnosti delovnega programa Regijskega stičišča nevladnih organizacij Primorsko-notranjske regije, specifičnega cilja 2.1. »v sodelovanju z lokalnimi NVO identificirane nenaslovljene in neustrezno naslovljene potrebe v lokalnih skupnostih« in specifičnega cilja 3.2. »Identificirane in uveljavljene nove učinkovite rešitve in trajnostno naravnane storitve za reševanje lokalnih potreb, vključno glede reševanja problematike zaposljivosti mladih«. Zbirno poročilo je priloga tega dokumenta.

NAMEN RAZISKAVE

Namen raziskave je bil identificirati stališča mladih v Primorsko-notranjski regiji v zvezi z njihovimi življenjskimi slogi, zadovoljstvom s ponudbo prostočasnih aktivnosti v regiji ter življenjskimi in zaposlitvenimi možnostmi, ki se jim jih nudi v njihovem kraju.

IZVEDBA RAZISKAVE

Raziskava je bila izvedena s pomočjo spletnega anketnega vprašalnika, ki smo ga pripravili za ta namen. Anketiranje je potekalo od maja do oktobra 2016, s pomočjo mladinskih organizacij v regiji smo zbrali 245 veljavnih anketnih vprašalnikov, anketiranci iz vseh šestih občin v Primorsko-notranjski regiji.

Rezultati ankete so bili predstavljeni mladim in odločevalcem na 2. seji otroškega občinskega sveta Občine Postojna. Mladi so se z zaključki v glavnem strinjali in bili mnenja, da raziskava kaže realno sliko stanja v občini, kakor tudi v regiji.

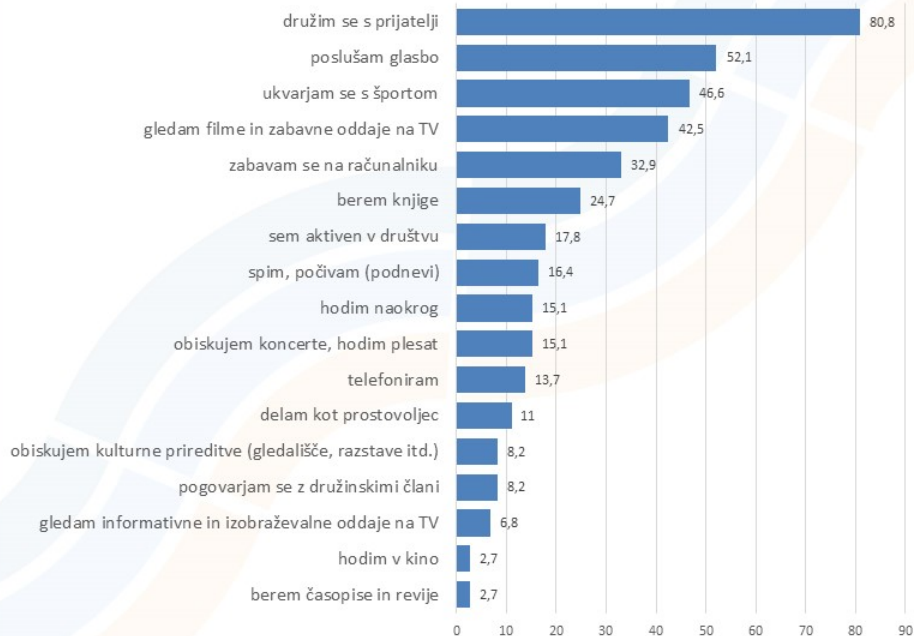

Nekaj podatkov o raziskavi

- **Namen raziskave:** preveriti stališča in zadovoljstvo mladih v Primorsko-notranjski regiji v zvezi z njihovimi življenjskimi slogi, zadovoljstvom s ponudbo prostočasnih aktivnosti v regiji ter življenjskimi in zaposlitvenimi možnostmi, ki se jim jih nudi v njihovem kraju
- **Izvedba raziskave:** spletni vprašalnik, anketiranje od maja do oktobra 2016
- **Anketiranci:** 245 veljavnih vprašalnikov po celi regiji, 78 iz Občine Postojna (31,8 %)
 - Povprečna starost v anketo vključenih anketirancev (73) je 16,8 let, najmanjši star 9, najstarejši pa 29 let
 - 64,4 % žensk (47) in 35,6 % moških (26)
 - Večina osnovnošolcev (42,5 %) in srednješolcev (30,1 %), sledijo študenti (19,2 %) in ostali (8,2 %)

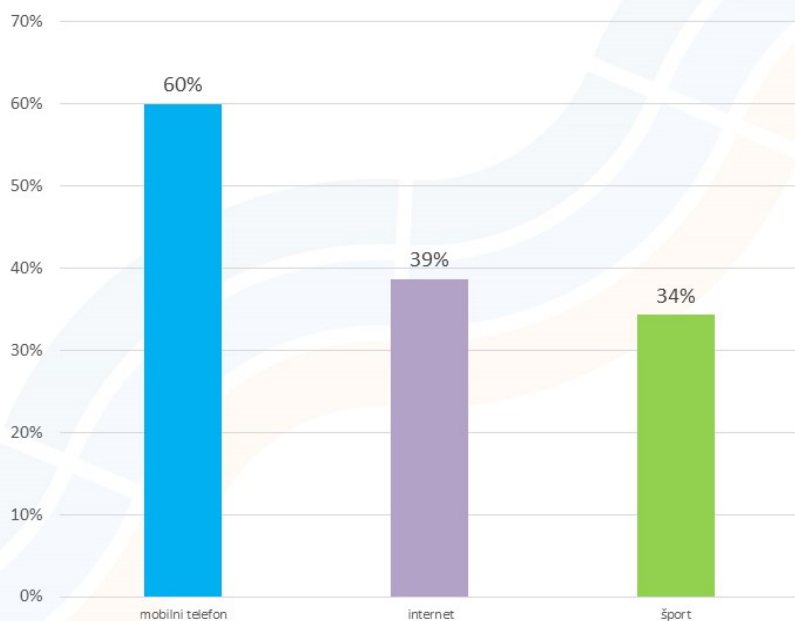

Prostčasne aktivnosti

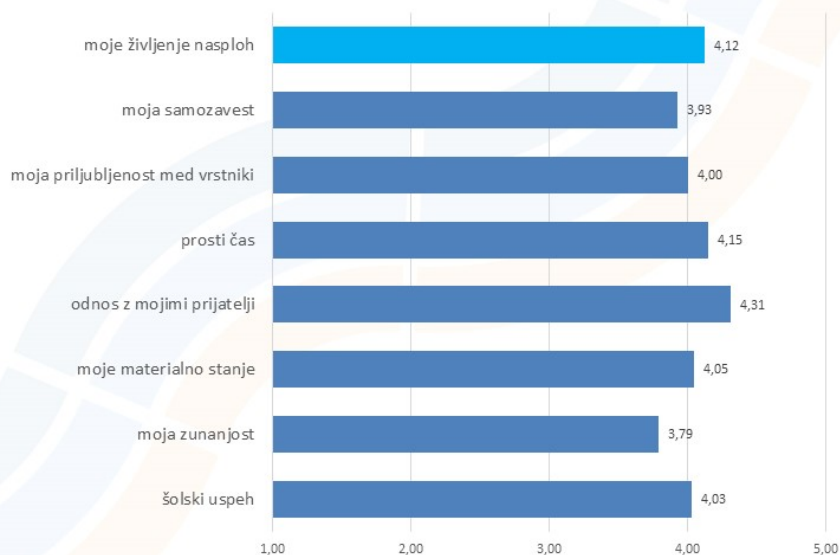

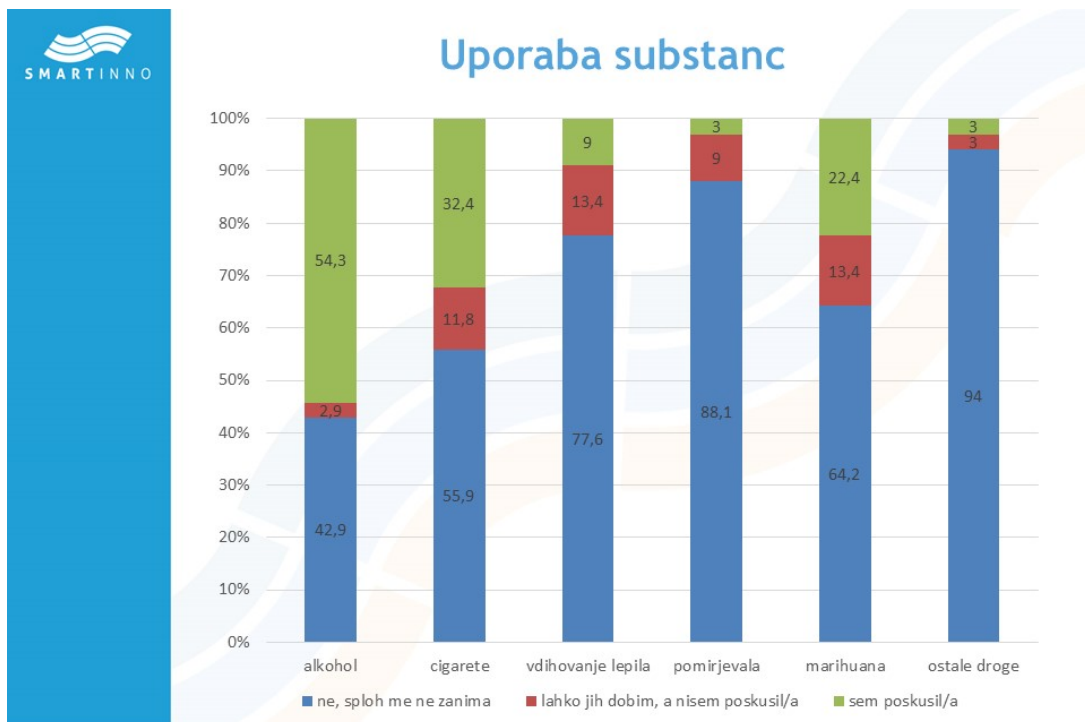

Brez česa anketiranci težko shajajo?

Zadovoljstvo z življenjem

Točke pomoči

- Anketiranci poznajo naslednje točke za pomoč mladim:
 - Mladinski center in pomoč prek telefona (10)
 - Šola (9)
 - Dobrodelne ustanove (3)

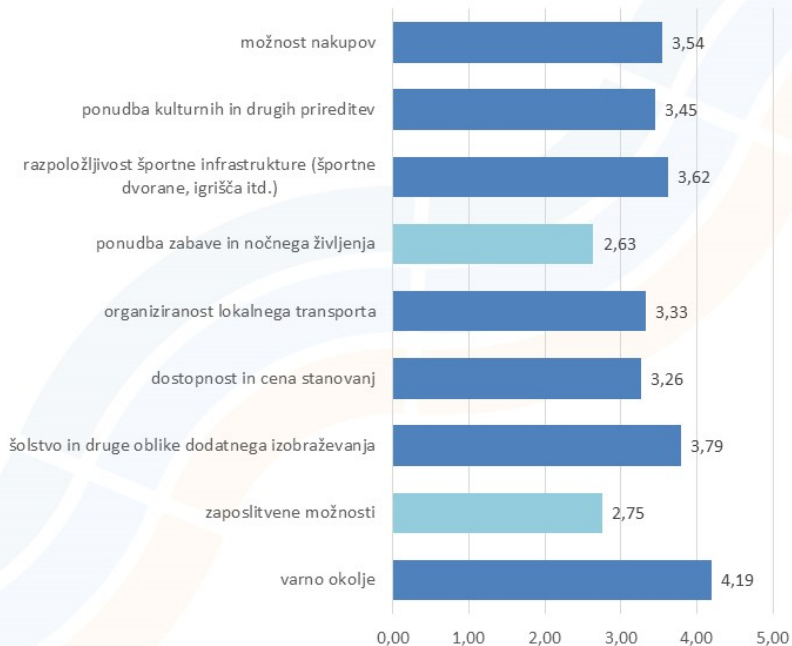
Zadovoljstvo z domačim krajem

- Zadovoljstvo s svojim domačim krajem: 3,8
- Zadovoljstvo z življenjem v svojem domačem kraju: 3,9

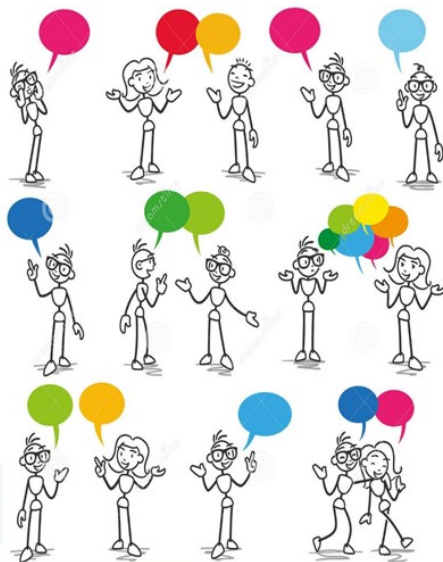

Ocena razvitosti občine

Informiranje

- 70,6 % anketirancev ima občutek, da imajo dovolj informacij o zadevah, ki vplivajo na njihovo življenje in razvoj
- Najpomembnejši vir informacij so starši (37,3 %) in prijatelji (35,8 %), šola le 9 %

Kaj mladi pogrešajo?

Športna infrastruktura

Kulturna infrastruktura in dogodki

Zabava

Kaj mladi potrebujejo?

Zabava

Kraj za druženje mladih

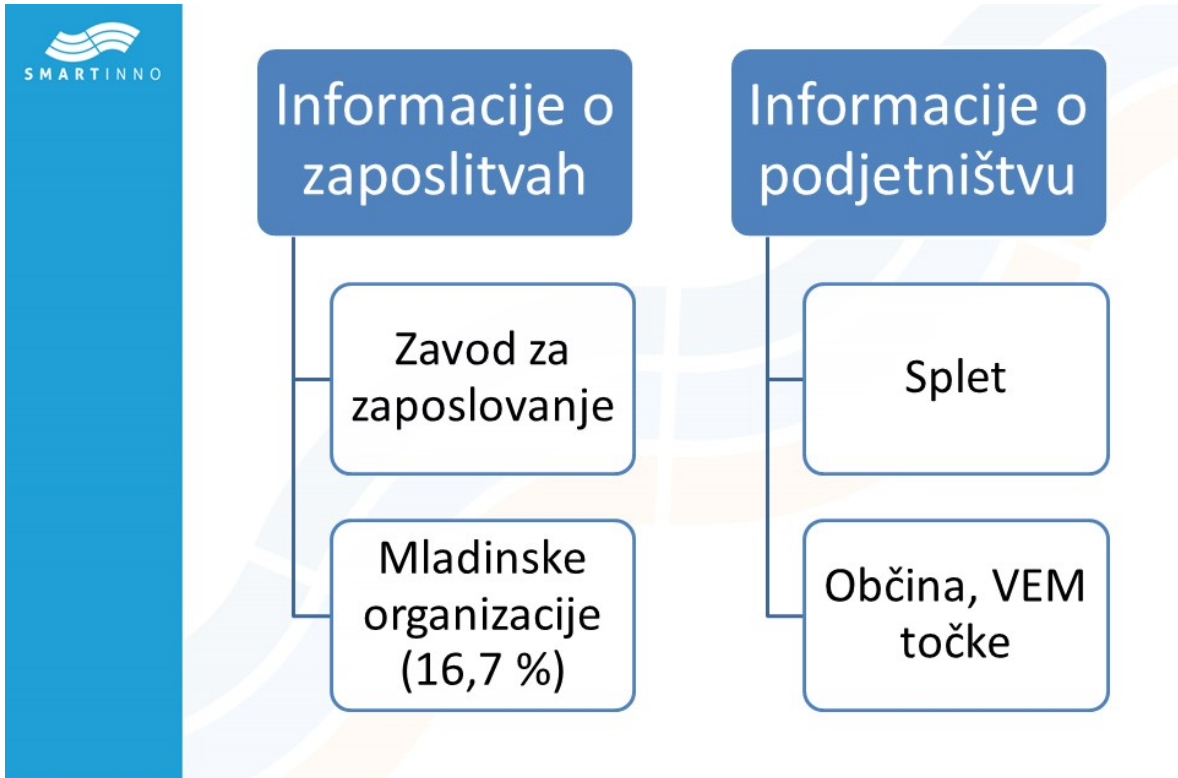
Športna infrastruktura

Stališča o delu in podjetništvu

- O zaposlitvi po koncu šolanja razmišlja 80,3 % anketirancev, 31,8 % med njimi pogosto!

Kaj lahko zaključimo?

Življenjski slog

- Mladi Postojnčani so v splošnem zadovoljni s svojim življenjem. V večini se družijo s prijatelji, poslušajo glasbo, skoraj polovica je športno aktivnih.
- So v povprečju glede uporabe substanc, skoraj polovica je takšnih, ki so poskusili alkohol, tretjina cigarete, petina marihuano. Odstotek anketirancev, ki uporabljajo ostale substance je manjši, pod 10 %.
- Ko potrebujejo pomoč, se še vedno obrnejo primarno na starše in prijatelje, v manjši meri pa tudi na šolo. To so tudi njihovi glavni viri informacij. V regiji prepoznavajo le nekaj ostalih točk za pomoč mladim: mladinski center, pomoč prek telefona.

Kaj lahko zaključimo?

Zadovoljstvo z domačim krajem

- Zadovoljstvo mladih z Občino Postojna je visoko, vidijo pa še priložnosti za razvoj.
- Najbolj so zadovoljni z varnostjo okolja in s ponudbo šolstva in drugih oblik izobraževanja, najmanj pa s ponudbo zabave in nočnega življenja ter priložnostmi za zaposlitev.
- Pogrešajo predvsem športno in kulturno infrastrukturo ter več kulturnih dogodkov in priložnosti za zabavo. Največjo potrebo pa izkazujejo po ustreznih prostorih za druženje mladih.

Kaj lahko zaključimo?

Priložnosti za delo in zaposlitev

- Mladi menijo, da v regiji ni dovolj podpore za tiste, ki jih zanima za podjetništvo in tudi ne dovolj informacij o zaposlovanju mladih. Menijo, da tudi v šoli ne dobijo dovolj podjetniških znanj in spretnosti.
- Zanimanje za podjetništvo sicer ni izrazito, mladi se tudi niso pripravljene udeleževati dodatnih podjetniških delavnic. Je pa izrazita želja mladih po delu, kjer bi lahko bili inovativni.

3.2. Nabor predlogov iz javne razprave z mladimi Vključi se!

V okviru priprave dokumenta LPM se je odvijala najširša javna razprava z mladimi in zainteresirano javnostjo.

- ✓ **Fokusna skupina** z mladinskimi organizacijami, Mladinskim svetom Občine Postojna, neorganizirano mladino in zainteresirano javnostjo, Mladinski center Postojna, **27.10.2017**

Mladi so podali svoje poglede na to kako vidijo in občutijo življenje v Postojni in kakšno Postojno bi si želeli leta 2024. Izpostavili so sledeče želje:

- Stimulativna stanovanjska politika za mlade
 - Več neformalnih izobraževalnih programov za mlade
 - Več povezovanja in sodelovanja med ljudmi in organizacijami
 - Možnost zaposlitve v domačem kraju
 - Več javnih debat z odločevalci in participacije mladih
- ✓ **Posvet z Otroškimi občinskim svetom** na 3. seji, **7.11.2017**, (predstavniki zadnje triade vseh treh osnovnih šol v občini).

Otroci so izpostavili potrebo po prostorih, kjer bi se lahko neformalno družili po šoli (predlagali so mansardo knjižnice, ko le-ta ne bo več sejna soba Občine Postojna), povedali so svoje želje kakšne pristočasne dejavnosti si želijo in da bi si želeli bolj učinkovit javni prevoz (povezave

vasi z mestom). Zelo so zadovoljni s tem, da imajo možnost predstaviti svoje ideje županu in si želijo boljše informiranosti o tem, kaj vse je v občini na voljo za mlade.

- ✓ **Fokusna skupina** z dijaki Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna, **7.11.2017** v prostorih SGLŠ

Dijaki so izpostavili predvsem pomanjkanje informiranosti, saj v večini primerov niso bili seznanjeni z ukrepi, ki jih Občina Postojna že izvaja na področju mladine (npr. podeljevanje občinskih štipendij). Pogrešajo prostor kjer bi se lahko neformalno družili, predvsem pa pokrite športne prostore v zimskem času, kjer bi se lahko rekreirali. Pogrešajo več zabave in priložnosti za prostovoljne aktivnosti, niso zadovoljni z kinom v Kulturnem domu (termin predvajanj filmov, izbor filmov). Pozdravili so dialog z občino in si želijo več srečanj z županom in občinsko upravo, kjer bi lahko aktivno podali svoja mnenja.

- ✓ **Posvet Vključi se!** z dijaki Srednješolskega centra Postojna, v ŠC Postojna, **7.11.2017**

Dijaki so izpostavili kot največji problem slabo informiranost, ne spremljajo objav občine na njihovi spletni strani, predvsem pa informacije niso podane v takšni obliki, da bi jih pritegnile. Strinjali so se, da je njihova participacija nujna v lokalni skupnosti, si pa želijo več delovnih mest in podjetniških usposabljanj.

3.3. Pregled mladinske dejavnosti v občini Postojna

V občini se mladi združujejo v neformalne skupine mladih in različna društva ter druge organizacije. Med organizacijami je 7 aktivnih mladinskih organizacij, 2 pretežno mladinski organizaciji, 4

organizacije za mlade in druge organizacije, ki pomemben del njihovih programov namenjajo delu z mladimi, a delujejo na specifičnih področjih (kultura, šport...). V občini deluje tudi mladinski svet lokalne skupnosti.

Aktivne mladinske organizacije (po definiciji) v občini:

- Društvo tabornikov Rod kraških viharnikov
- Zveza katoliških skavtinj in skavtov - Steg Postojna 1
- Klub študentov občin Postojna in Pivka
- Zveza društev Mladinski center Postojna
- Mladinski kulturno delovni center Postojna
- Mladinsko združenje Brez izgovora Postojna
- Mladinski svet občine Postojna
- Kulturno športno turistično društvo PIČ

Aktivne, pretežno mladinske, organizacije:

- Kulturno in športno društvo Bakla
- Kulturno športno društvo Ivana Vadrnala Prestranek

Aktivne organizacije za mlade v občini:

- Medobčinsko društvo prijateljev mladine Po-Pi
- Planinsko društvo Postojna
- Center za socialno delo Postojna
- Medgeneracijski center Točka moči Postojna

Mladinske organizacije na območju občine Postojna se združujejo v **Mladinski svet občine Postojna** na temelju načel svobodnega združevanja, enakopravnosti in vzajemnega spoštovanja avtonomnosti vsake organizacije. Cilj združevanja v Mladinski svet občine Postojna je vzpodbujanje sodelovanja med organizacijami in med mladimi, usklajevanje mladinskih aktivnosti, krepitev mladinske politike v občini in omogočiti prostor, kjer bodo mladi lahko ustvarjali. Osnovni nameni Mladinskega sveta občine Postojna so krepitev vloge mladih v družbenem dogajanju, vzpodbujanje aktivnosti mladih in za krepitev svobodne in demokratične skupnosti.

Med **neformalne skupine** uvrščamo (samo)organizirane skupine mladih, ki se združujejo na osnovi skupnih interesov, potreb in ciljev, tako kratkotrajno kot dolgoročno, a niso vzpostavile pravnega okvirja delovanja. Te skupine so pomemben del mladinske scene v občini, saj mladi v neformalnih okvirih lahko prav tako izpolnjujejo svoje potrebe in dosegajo zadane cilje.

Nekatere izmed značilnih neformalnih skupin:

- glasbene skupine,
- subkulturne skupine (skejterji - Pumpa, ekipa Kontejnerja...),
- skupine mladih na nivoju krajevnih skupnosti in vasi.

3.4. Ukrepi Občine Postojna na področju mladine do leta 2017

V zadnjih letih se opazijo že prvi učinki sistemske podpore mladim, saj se je njihova aktivna participacija v lokalnem okolju vedno bolj pričela izražati. Leta 2016 je Postojna postala UNICEF-ovo otrokom prijazno mesto in se zavezala, da bo razvijala mesto in občino po meri otrok, ki je prijazno in varno, z urejenimi otroškimi igrišči in zelenicami, z izboljšano varnostjo za otroke v prometu, ter možnostjo za participacijo najmlajših občanov. Ob svetovnem dnevu otrok, 20.11.2016 se je tako prvič sestal Otroški občinski svet Občine Postojna, ki ga sestavljajo predstavniki šolskih parlamentov vseh treh OŠ iz Občine Postojna. Ta način participacije najmlajših je inovacija v slovenskem prostoru in kot tak prepoznan tudi v mednarodnem prostoru. Otroci so se dogovorili, da se sestajajo z občinsko upravo in županom najmanj 2x na šolsko leto. Vsako šolsko leto pa izmed svojih predstavnikov izvolijo otroškega župana in 2 podžupana.

V letu 2016 se je ponovno reaktiviral Mladinski svet Občine Postojna, ki je sprejel spremembe statuta in načrt dela za naprej, ter s svojo aktivno vlogo predstavlja Občini Postojna legitimnega sogovornika za področje mladih.

Konec leta 2016 je bil sprejet Odlok o mladini, na podlagi katerega je bila imenovana v letu 2017 s sklepom župana Komisija za mladinska vprašanja.

V letu 2017 je bil prvič objavljen samostojni razpis za mladinske organizacije in organizacije, ki se ukvarjajo z mladimi. V letu 2016 je bil sprejet tudi Odlok o mladini, na podlagi povabila k oddaji ponudbe s strani Občine Postojna pa je bila za pripravo Lokalnega programa za mladino izbrana lokalna mladinska organizacija.

Leta 2015 je bila ustanovljena medobčinska LAS za preprečevanje zasvojenosti, katere glavna dejavnost je preventiva in ozaveščanje mladih o prepovedanih substancah ter ostalih oblikah prepoznavanja zasvojenosti. Občina Postojna ima v načrtu pridobitev certifikata Mladim prijazna občina. Občina sofinancira mladinske programe in mladinske projekte skladno s sprejetim proračunom, in sicer prek javnih razpisov, javnih pozivov ali javnega naročanja.

Eden izmed projektov, ki ga izvaja občina skupaj z mladimi in mladinskimi organizacijami je sklop dogodkov pod nazivom Po-stoj na živi ulici z mladimi ki tradicionalno poteka v mesecu aprilu in maju

Občina Postojna je sistematično pristopila tudi k spodbujanju in promociji prostovoljstva med mladimi, saj je od leta 2016 uvedla posebno nagrado za Naj mlade prostovoljce in sicer v dveh starostnih kategorijah od 15 do 19 let, ter od 20 do 29 let. V letu 2017 pa je bila dodana kategorija za naj prostovoljsko razredno skupnost v kategoriji OŠ in srednjih šol.

Prednostno področje	Navedba že izvedenih ukrepov
Načrtno obravnavanje področja mladine	<ul style="list-style-type: none"> • Sprejet Odlok o mladini v letu 2016 • Osnutek Lokalnega programa za mladino 2017 • Občinski razpisi specifično za mlade in mladinske organizacije • Ustanovitev komisije za mlade • Nagrade za naj mlade prostovoljce v občini (več kategorij) • Razpis za sofinanciranje počitniških dejavnosti • Sofinanciranje letovanja otrok
Participacija mladih	<ul style="list-style-type: none"> • Mladinski svet Občine Postojna • Komisija za mladinska vprašanja • Lista za mlade v občinskem svetu • Otroški občinski svet • Mladinski (junior) župan/nja in podžupana
Organiziranje mladih	<p>Sofinanciranje programov in projektov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mladinskih organizacij • Organizacij za mlade • Mladinski center Postojna • Neformalne skupine mladih, (npr. so si sami uredili skate park;...)
Informiranje mladih	<ul style="list-style-type: none"> • Spletna stran občine • Občinsko glasilo Prepih • Socialna omrežja • Skupen koledar dogodkov
Zaposlovanje mladih	<ul style="list-style-type: none"> • Sofinanciranje javnih del • Prakse in pripravništva v javni upravi • Subvencije za samozaposlitev • Javni razpis za spodbujanje investicij v izgradnjo

	<p>proizvodnih in obrtnih objektov ter objektov za izvajanje turistične ali razvojno-raziskovalne dejavnosti na območju občine Postojna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Program Inovativna Postojna (podjetniški inkubator)
Izobraževanje mladih	<ul style="list-style-type: none"> • Sofinanciranje regijske Štipendijske sheme • Sofinanciranje Izobraževalnega centra sodobnih tehnologij Šolskega centra Postojna • Sodelovanje v programu Podjetno v svet podjetništva • Razpis za dijaške in študentske štipendije • Sofinanciranje Dnevnega centra za otroke • Sofinanciranje Zavoda Znanje, (Podjetniški inkubator, Medgeneracijski center,...)
Stanovanjska politika	<ul style="list-style-type: none"> • Razpis za občinska stanovanja, kjer se dodatno točkujejo mlade družine
Mobilnost mladih	<ul style="list-style-type: none"> • Brezplačni prevozi z lokalnim avtobusom Furman
Skupni projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Zmaj 'ma mlade • Brucovanje KŠOPP • Po-stoj na živi ulici z mladimi • Športne in kulturne prireditve
šport	<ul style="list-style-type: none"> • pumptracki

4. KLJUČNE USMERITVE LOKALNEGA PROGRAMA MLADIH

Glede na cilje pričujoče strategije, stanje na področju mladine v občini in vloge občine pri uresničevanju javnega interesa v mladinskem sektorju na tem mestu opredeljujemo ključne usmeritve nadaljnega razvoja lokalne mladinske politike v Občini Postojna. Implementacija strategije in ukrepov pod posameznimi področnimi cilji mora vedno upoštevati zasledovanje teh **ključnih smernic**.

1. Usmerjeno in neprekinjeno vlaganje sredstev in pozornosti Občine v mlade ter njihovo doseganje avtonomije.
2. Zagotavljanje obravnave mladih kot prioritete družbene skupine v vseh sektorskih lokalnih politikah.
3. Zagotavljanje participacije mladih pri oblikovanju, implementaciji in vrednotenju lokalne mladinske politike.
4. Vključevanje mladih v strateško načrtovanje, vrednotenje in implementacijo lokalne mladinske politike.
5. Zagotavljanje pogojev za učenje in priložnosti za pridobivanje izkušenj z namenom omogočiti mladim razvoj znanj, spretnosti in kompetenc, ki jih potrebujejo za polno vključevanje na trg dela in v civilno družbo.
6. Enakopravna obravnava mladih na celotnem območju občine Postojna.
7. Vzpostavitev sistema, ki omogoča preverjanje učinkovitosti lokalne mladinske politike in odkrivanje pomanjkljivosti v ukrepih mladinske politike, ki se pojavijo bodisi pri nekaterih skupinah mladih, na določenih geografskih področjih ali ob določenih življenjskih pogojih.
8. Odpravljanje pomanjkljivosti v ukrepih mladinske politike.

5. STRATEŠKI CILJI IN UKERPI

5.1. Izobraževanje

Mladi se v izobraževalni sistem prvenstveno vključujejo z namenom pridobivanja znanja in sposobnosti, na podlagi katerih bodo lahko kasneje na trgu dela pridobili zaposlitev ter si tako zagotovili dostojen socialni in ekonomski položaj v družbi. Izobraževanje je torej pogoj za zaposlovanje mladih, hkrati pa izobraževanje v duhu vseživljenjskega učenja (pridobivanja raznovrstnih kompetenc) omogoča prilagodljivost mladih pogosto nepredvidljivim razmeram na trgu dela. Na ta način igra izobraževanje ključno vlogo pri osamosvajanju mladih, hkrati pa pospešuje njihov osebni razvoj in služi uresničevanju njihovih življenjskih ciljev ter učnih in raziskovalnih potencialov, njihove kreativnosti in inovativnosti.

Področje izobraževanja lahko v grobem razdelimo na dve dimenziji, tj. na formalno ter na neformalno izobraževanje. V politiki izobraževanja prvo mesto zavzema formalno izobraževanje (osnovnošolsko, srednješolsko in visokošolsko izobraževanje), saj tvori temelje izobraževalnega sistema, v katerega so za namene pridobitve znanja in kvalifikacij v določenem obsegu vključeni vsi državljani. Neformalno izobraževanje na drugi strani s svojimi specifičnimi lastnostmi dopolnjuje formalno dimenzijo izobraževanja in je kot tako v okviru politike izobraževanja zlasti predmet spodbujanja. Neformalno izobraževanje namreč v glavnem neposredno zagotavljajo različne civilno-družbene organizacije, zasebne institucije in delodajalci, medtem ko je naloga politike pri tem skrbeti za ugodno podporno okolje, v katerem se neformalno izobraževanje lahko izvaja, uporablja in priznava.

Pospeševanje kakovostnega izobraževanja in usposabljanja za mlade, zlasti neformalnega, za katerega lahko občina naredi največ, predstavlja nezanemarljiv prispevek lokalne skupnosti k ekonomskemu in družbenemu razvoju lokalnega okolja. Učinki vsakršnega izobraževanja, pa naj bo formalno ali neformalno, so namreč ključnega pomena za lokalni trg dela, lokalno gospodarstvo, sodelovanje, razumevanje in solidarnost med občani, zmanjševanje neenakosti in socialno vključenost občanov, družbeno-kulturne dejavnosti v lokalni skupnosti ter še za mnoge druge dimenzije življenja in delovanja v občinah, ne glede na njihovo velikost. Mladi, ki jim je v lokalnem okolju omogočena kvalitetna izobrazba in usposabljanje, pa v tem okolju tudi bolj z veseljem ostanejo in kasneje v svoji zreli dobi prispevajo k njegovemu napredku.

FORMALNO IZOBRAŽEVANJE

Strateški cilj 1: spodbujanje formalnega izobraževanja mladih

- **Ukrep 1.a:** podeljevanje občinskih štipendij za dijake in študente, ter dijake in študente lokalno pomembnih ali deficitarnih poklicev

Ukrep obsega podeljevanje štipendij Občine Postojna tistim posameznikom, ki kažejo nadarjenost na posameznih področjih in imajo potencial razviti s pomočjo pravilne in zadostne izobrazbe (štipendiranje športnikov, umetnikov, glasbenikov ipd.) oziroma podeljevanjem štipendij tistim posameznikom, ki pridobivajo izobrazbo iz lokalno pomembnih ali deficitarnih poklicev. Cilj podeljevanja takšnih štipendij je dijakom in/ali študentom, ki se izredno odlikujejo na enem ali več področjih oziroma študirajo za pridobitev izobrazbe lokalno pomembnih ali deficitarnih poklicev, omogočiti kvalitetno šolanje, ki jim zagotovi ustrezen razvoj potencialov.

Kazalnik: *letno število podeljenih občinskih štipendij*

- **Ukrep 1.b:** podeljevanje nagrad učencem, dijakom in študentom za izjemne dosežke

Ukrep obsega podeljevanje nagrad tistim dijakom in študentom, ki so na različnih področjih (mladinsko delo, kultura, šport, glasba, umetnost, tehnologija, inovacije, šolanje ipd.) dosegli izjemne uspehe. Nagrade so lahko različne, od enkratne finančne nagrade do podelitve priznanj, javnih pohval ipd. Narava nagrade je že sama po sebi motivacijsko sredstvo, saj predstavlja nadstandard, prestiž, čast in statusni simbol.

Namen ukrepa je predvsem motivirati mlade v lokalni skupnosti, da razvijajo in izkoristijo svoje talente in nadarjenost. Cilj ukrepa je mladim ponuditi dodaten razlog in nagrado za trud, s katerim prispevajo k razvoju in kakovosti življenja v lokalni skupnosti.

Kazalnik 1: *število podeljenih nagrad v šolskem letu*

Kazalnik 2: *sprejem Pravilnika o podeljevanju nagrad učencem, dijakom in študentom za izjemne dosežke*

- **Ukrep 1.c:** podpora regijski štipendijski shemi

Ukrep obsega politično podporo skupnih regionalnih programov Regionalne razvojne agencije Zeleni kras, med katerimi je tudi Regijska štipendijska shema. Namen ukrepa ki ga izvaja RRA

Zeleni Kras je izvajanje financiranja Štipendijske sheme Primorsko-notranjske regije s strani delodajalcev in drugih virov (ESS). Cilj ukrepa je pomagati delodajalcem pridobivati ustrezne kadre in mlade usmerjati v pridobivanje izobrazbe in znanj, ki jih gospodarstvo regije potrebuje. Občina Postojna aktivno spremlja razpise in pomaga obveščati mlade in potencialne štipendiste.

Kazalnik 1: število v RŠS razpisanih štipendij delodajalcev na območju občine Postojna

Kazalnik 2: število podeljenih RŠS štipendij dijakom in študentom iz občine Postojna

NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE

Strateški cilj 2: okrepitev kompetenc mladih

- **Ukrep 2.a:** sofinanciranje programov neformalnega izobraževanja

Ukrep predvideva sofinanciranje programov neformalnega izobraževanja mladih, ki ga izvajajo javni zavodi (organizacijske enote Zavoda Znanje Postojna, Regionalna razvojna agencija Zeleni Kras in drugi) in druge civilno-družbene organizacije (mladinske strukture) in se izvaja v okviru rednega sofinanciranja organizacij s področja neformalnega izobraževanja. Ta ukrep zajema tudi spodbujanje bralne kulture med mladimi skozi različne aktivnosti in pridobitev certifikata Branju prijazna občina.

Ukrep predvideva tudi okrepitev financiranja programov in projektov mladinskih struktur v občini, ki izkazujejo jasne učne učinke in krepitev kompetenčne opremljenosti mladih v primerjavi z drugimi mladinskimi programi in projekti.

Kazalnik: število vključitev mladih v dodatna neformalna izobraževanja

- **Ukrep 2.b:** zagotovitev opravljanja praks in pripravništva mladih v občinski upravi in javnih zavodih

PRIPRAVNIŠTVA:

Ukrep obsega zaposlitev enega ali več mladih posameznikov med 15. in 29. letom starosti iz lokalne skupnosti v službah občinske uprave ali drugih javnih institucij v občinskem upravljanju s pogodbo o pripravništvu, ki poleg načrta usposabljanja za samostojno delo zajema plačilo za delo, plačilo prispevkov za socialno varnost, povrnitev stroškov prevoza in prehrane ter ostale pravice iz dela na podlagi delovnopravne zakonodaje.

Cilj ukrepa je zagotoviti pripravništva (tj. delo z usposabljanjem za samostojno delo) za mlade iz lokalne skupnosti, ki zaključujejo izobraževanje oz. so zaključili izobraževanje na področjih delovanja občinske uprave ali drugih javnih institucij v občinskem upravljanju, ter posledično ustvarjanje novih delovnih mest za mlade na lokalnem trgu dela.

Kazalnik: število vključenih mladih v pripravništvo v občinski upravi in javnih zavodih

PRAKSE:

Študijska praksa je namenjena praktičnemu usposabljanju tekom formalnega izobraževanja; je torej praktična nadgradnja teoretičnemu predznanju, ki ga mladi pridobijo v šolah in na fakultetah. Izvedba ukrepa s strani občine obsega omogočanje opravljanja obvezne študijske prakse v službah občinske uprave in v drugih javnih institucijah v občinskem upravljanju. Študijska praksa ne predstavlja oblike rednega delovnega razmerja, pač pa predvideva sklenitev učne pogodbe (v primeru dijaka) oz. pogodbe o praktičnem izobraževanju (v primeru študenta) v skladu z Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju in Zakonom o višjem strokovnem izobraževanju ter na strani občine predvsem zagotovitev mentorja in izplačila mesečne nagrade (Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju; Zakon o višjem strokovnem izobraževanju).

Kazalnik: število vključenih mladih v prakse v občinski upravi in javnih zavodih

5.2. ZAPOSLOVANJE

Mladi v obdobje odraslosti vstopajo s pridobivanjem kompetenc in razvijanjem osebnih okoliščin, ki jim omogočajo samostojno življenje in delovanje. Prvi korak na tej poti je zaključek šolanja v okviru formalnega izobraževalnega sistema; že drugi korak pa je socialno in ekonomsko osamosvajanje, ki ju prinaša zaposlitev. Zaradi oteženega prehoda v zaposlitev prihaja do ohromelosti pri osamosvajanju, kar drastično zaznamuje nadaljnje življenje posameznikov. Mladi brez (dostojnih) zaposlitev ne dosežejo finančne neodvisnosti, kar jim onemogoči ustrezno ureditev bivanjskih razmer. V nadaljevanju zato odlašajo tudi z ustvarjanjem lastne družine, obenem pa nimajo priložnosti vzpostavljanja in krepitev socialnih mrež in so posledično nagnjeni k večji socialni izključenosti. Dostop do zaposlitve je zato eden glavnih pogojev za ustrezen prehod posameznika iz obdobja mladosti v obdobje odraslosti. Zaposlovanje mladim omogoča razvoj v smeri osebnega dostojanstva, polnega doseganja avtonomije in uresničevanja življenjskih ciljev.

Delovni potencial mladih je ob zaključku formalnega izobraževanja zelo visok in skupaj z veliko prilagodljivostjo, željo po delu in nadaljnjem učenju ter kreativnostjo in inovativnostjo tvori podlago za visoko učinkovitost pri delu. Ovire pri zaposlovanju mladih imajo zato mnogo dolgoročnih negativnih posledic za posameznike, družbo in državo.

Mladi so ena izmed najbolj ranljivih družbenih skupin na trgu delovne sile, zlasti zaradi pomanjkanja formalnih delovnih izkušenj. Pogoji dela, v katerih se mladi znajdejo pri prvih zaposlitvah, so nizka plačila, delo za določen čas, neskladnost dela s pridobljeno formalno izobrazbo in šibka socialna varnost. Mladi se med drugim zaposlujejo za nepolni delovni čas, opravljajo pa tudi občasna dela, honorarna dela ali študentsko delo ter se zaposlujejo v okviru ostalih negotovih oblik dela. Tovrstne oblike zaposlitve mladim ne omogočajo zadostne socialne in finančne varnosti. Na tej podlagi se mladi težje osamosvajajo, saj težko dobijo kredite za nakup stanovanj, prav tako pa taki pogoji dela vplivajo na veliko možnost ponovne brezposelnosti. Vse to povzroča slab ekonomski in socialni položaj mladih, jim krati avtonomijo ter obenem zavira njihov delovni potencial. Po dolgotrajni čakalni dobi pred pridobitvijo prve zaposlitve so mladi tudi psihično izmučeni, negotovi in posledično manj motivirani za delo.

Lokalna politika zaposlovanja mladih ima velik pomen za samo lokalno skupnost. Če že oblikovanje in implementacija ukrepov za spodbujanje zaposlovanja v splošnem znatno koristita gospodarskemu in družbenemu razvoju lokalne skupnosti, ker služita zadovoljevanju lokalnih potreb in zmanjševanju lokalnih deficitarnosti, potem strategije za zaposlovanje mladih k temu prispevajo še bolj učinkovito. Občina Postojna lahko z ustreznim upravljanjem prehoda mladih iz izobraževalnega sistema na trg dela na način spodbujanja krepitve njihovih kompetenc v skladu s potrebami lokalnega trga dela, z ustvarjanjem okolja, ki je prijazno podjetništvu mladih v lokalni skupnosti, ter z zagotavljanjem raznovrstnih spodbud za zaposlovanje mladih v lokalnih gospodarskih in negospodarskih dejavnostih učne in delovne potenciale mladih zadrži v lokalni skupnosti. Tovrstno ukrepanje lahko nedvomno pospeši proces lokalnega razvoja, hkrati pa lokalno skupnost obogati za vrsto kreativnih in inovativnih posameznikov, ki so ob ustreznih življenjskih pogojih naklonjeni tudi širši aktivni udeležbi v lokalni družbi, kar lahko pomembno vpliva na kakovost življenja v lokalnem okolju.

Strateški cilj 3: izboljšanje pogojev za vstop mladih na trg dela

Strateški cilj 3.1: spodbujanje zaposlovanja mladih

- **Ukrep 3.1.a:** posebna obravnava mladih v vseh ukrepih občine na področju zaposlovanja: družbena skupina mladih med 15 in 29 let je neposredna koristnica vsakega posameznega ukrepa v najmanj 25 % obsegu ukrepa

Ukrep predvideva posebno obravnavo mladih v vseh ukrepih občine na področju zaposlovanja. Za družbeno skupino mladih v vseh programih zaposlovanja (kot so programi za spodbujanje in razvoj podjetništva, programi javnih del in drugi programi aktivne politike zaposlovanja) si občina prizadeva zagotavljati najmanj 25 % koriščenje teh programov.

Kazalnik: *odstotek mladih, ki koristijo programe zaposlovanja*

- **Ukrep 3.1.b:** pospeševanje aktivnega svetovanja mladim pri iskanju zaposlitve ter karierne orientacije

Ukrep obsega sofinanciranje programov karierne orientacije, načrtovanja in svetovanja na področju zaposlovanja mladih v skladu s potrebami lokalnega trga dela. Pri tem so med upravičenci do sofinanciranja programov prednostno obravnavani javni in zasebni zavodi, ki v okviru svojih programov opravljajo dejavnost informiranja in svetovanja za mlade na področju zaposlitvenih priložnosti in načrtovanja kariere ob upoštevanju lastnosti lokalnega trga dela. Poleg tega so prednostno obravnavani programi, ki na inovativne načine uvajajo karierno orientacijo, načrtovanje in svetovanje na področju zaposlovanja mladih na lokalnem trgu dela v redne procese formalnega izobraževanja. Cilj ukrepa je okrepiti mladim prijazno dejavnost karierne orientacije v lokalni skupnosti, ki temelji predvsem na poznavanju potreb in razmer na lokalnem trgu dela ter interesov, znanj in sposobnosti mladih iz lokalne skupnosti in je mladim približana preko kanalov, ki zagotavljajo njeno največjo učinkovitost in širok domet. Namen ukrepa je spodbuditi odgovorno načrtovanje kariere med mladimi, ter zagotoviti lokalnim potrebam ustrezno informiranje mladih o možnostih zaposlovanja v lokalnem okolju in posredno usmerjanje mladih v krepitev kompetenc, ki ustrezajo zahtevam lokalnega trga dela in na ta način dvigujejo zaposljivost mladih v občini Postojna.

Kazalnik: *število svetovanj; število vključenih mladih*

Strateški cilj 3.2: razvoj podjetništva in podjetnosti mladih

- **Ukrep 3.2.a:** posebna obravnava mladih v podjetniškem inkubatorju Perspektiva in vzpostavitev podpornega okolja za kreativne industrije

Ukrep predvideva posebno prednostno obravnavo mladih v vseh ukrepih Občine na področju zagotovitev poslovnih prostorov in ostale osnovne infrastrukture za potrebe ustanavljanja in delovanja novih podjetij v lokalni skupnosti, ter s sofinanciranjem osnovne opreme. Pri tem je potrebno poskrbeti, da je ustrezen del infrastrukture finančno ugodno na voljo mladim podjetnikom

iz lokalne skupnosti, ki se prvič lotevajo dejavnosti podjetništva, med katerimi imajo prednost brezposelni mladi. Tovrstnim upravičencem občina v okviru podjetniškega inkubatorja zagotovi tudi strokovno izpopolnjevanje in podjetniško svetovanje ter mentorstvo s področij upravljanja, financiranja, marketinga, trženja, vodenja podjetij ter uporabe novih tehnologij. Cilj ukrepa je omogočiti zlasti mladim podjetnikom ugodno podporno okolje za nastanek, rast in razvoj podjetniške dejavnosti. Namen ukrepa je ustvarjanje novih zaposlitvenih možnosti s spodbujanjem podjetništva med mladimi iz lokalne skupnosti.

Kazalnik 1: vzpostavitev in delovanje (mladinskega) podjetniškega inkubatorja PiP ter podpornih programov za mlade podjetnike

Kazalnik 2: vzpostavitev podpornega okolja za kreativne industrije

➤ **Ukrep 3.2.b:** izvajanje izobraževalnih in svetovalnih programov za podjetništvo mladih

Ukrep obsega sofinanciranje programov informiranja, svetovanja, usposabljanja in mentorstva za samozaposlovanje in podjetništvo mladih v lokalni skupnosti. Pri tem se sofinancirajo programi strokovnih izvajalcev individualnih ali kolektivnih usposabljanj za podjetništvo, ki so namenjeni mladim oz. vključujejo mlade iz lokalne skupnosti in zajemajo področja osnov podjetništva, oblikovanja poslovne ideje in poslovnega načrta, ocenjevanja možnosti realizacije poslovne ideje, pravnih vidikov poslovanja, tehničnih postopkov realizacije poslovne ideje ter možnosti koriščenja lokalnega in nacionalnega podpornega podjetniškega okolja.

Cilj ukrepa je pospešitev dejavnosti informiranja, svetovanja, usposabljanja in mentorstva za samozaposlovanje in podjetništvo mladih v lokalni skupnosti ter omogočanje vključevanja čim večjega števila mladih vanje. Namen ukrepa je spodbujanje samozaposlovanja in podjetništva mladih v lokalni skupnosti kot ene izmed možnosti zaposlovanja mladih v okviru lokalnega trga dela ter zagotovitev ustrezne priprave mladih za dolgoročno uspešno realizacijo podjetniških idej in načrtov.

Kazalnik: število letno izvedenih programov; število vključenih mladih

➤ **Ukrep 3.2.c:** povezovanje mladih brezposelnih in uspešnih mladih podjetnikov

Ukrep predvideva podporo Občine za povezovanje mladih brezposelnih in uspešnih mladih podjetnikov z organizacijo lokalnega zaposlitvenega sejma in z obvezo mladih koristnikov lokalnih programov spodbujanja podjetništva do organizacije enega dogodka letno z mladimi brezposelnimi.

Cilj ukrepa je ustvariti prostor za širjenje informacij in nasvetov o lokalnem trgu dela, povezovanje mladih z lokalnimi delodajalci, spoznavanje poklicev in spodbujanje načrtovanja kariere med mladimi v lokalni skupnosti.

Namen ukrepa je spodbujanje socialne vključenosti brezposelnih mladih, krepitev njihove zaposljivosti in zagotavljanje pogojev za ohranjanje njihove delovne aktivnosti v lokalnem okolju.

Kazalnik: *število izvedenih dogodkov povezovanja mladih brezposelnih in uspešnih mladih podjetnikov*

➤ **Ukrep 3.2.d:** *subvencioniranje stroškov socialnih podjetij in kooperativ s pretežno udeležbo mladih*

Ukrep predvideva spodbujanje Občine za vključevanje mladih v različne oblike socialne ekonomije, kot so npr. socialna podjetja, mladinske kooperative (zadruga) ipd.

Cilj ukrepa je ustvariti spodbudno okolje za podporo socialni ekonomiji, ki je predvsem namenjena mladim ob vstopu na trg dela. Ukrep ustvarja prostor za širjenje podjetništva med mladimi v lokalni skupnosti.

Namen ukrepa je spodbujanje socialne vključenosti brezposelnih mladih, krepitev njihove zaposljivosti in zagotavljanje pogojev za ohranjanje njihove delovne aktivnosti v lokalnem okolju.

Kazalnik: *število na novo vzpostavljenih socialnih podjetij in kooperativ*

5.3. BIVANJSKE RAZMERE MLADIH

Tudi na področju stanovanjske politike so mladi ena izmed najbolj ranljivih družbenih skupin. Na račun okoliščin, ki definirajo obdobje mladosti, kot so vključenost v izobraževalni sistem, prehajanje iz izobraževalnega sistema na trg dela in pridobivanje prvih izkušenj na trgu dela, ki jih zaradi pomanjkanja delovnih izkušenj praviloma determinirajo manj varne in slabše plačane zaposlitve, imajo mladi v primerjavi s starejšimi družbenimi skupinami manj finančnih sredstev.

Povezava med problematikami zaposlovanja mladih in urejanjem njihovih stanovanjskih razmer je še posebej relevantna z vidika sodobnega trenda poznega osamosvajanja mladih. Mladi namreč vedno dlje ostajajo vpeti v izobraževalni sistem, vedno kasneje vstopajo na trg dela in vedno kasneje pridobivajo zaposlitve, ki jim zagotovijo ekonomsko in socialno neodvisnost, kar predstavlja osnovo za možnost samostojne ureditve stanovanjskih razmer. Posledično se tudi vedno kasneje

odločajo za prehod od bivanja pri starših k oblikovanju lastnega gospodinjstva. Slednje ima močan vpliv na družbeno demografijo, saj je neposredno povezano z oblikovanjem partnerstev in rodnostjo. Oviran dostop do stanovanj za mlade torej pomembno zaznamuje družbeni razvoj in reprodukcijo, prav tako pa prispeva k poznemu pridobivanju pomembnih vrednot in kompetenc, ki jih prinaša samostojno življenje in ki gradijo produktivne ter družbeno odgovorne državljane, kot so ekonomičnost, neodvisnost, prevzemanje različnih vrst odgovornosti ipd. (Mandič 2009).

V občini Postojna je stanovanjska politika problem, saj ni na voljo dovolj dostopnih novih stanovanj. Oddaja neprofitnih stanovanj v najem poteka z objavo javnih razpisov. Merila za dodeljevanje neprofitnih stanovanj so določena s Pravilnikom o dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem (Uradni list RS, št. 14/04, 34/04, 62/06, 11/09, 81/2011 in 47/2014). Pri dodelitvi neprofitnega stanovanja imajo prednost mlade družine in mladi, družine z večjim številom otrok, invalidi in družine z invalidnim članom, družine z manjšim številom zaposlenih, občani z daljšo delovno dobo, ki so brez stanovanja ali so podnajemniki. Prosilci, ki se uvrstijo na vrh prednostnega reda za dodelitev neprofitnega stanovanja, lahko takoj po zaključku javnega razpisa pridobijo stanovanje v najem. Čakalna doba se povečuje z nižjim mestom na prednostni listi, tako da nekateri čakajo na primerno stanovanje več kot leto dni.

Mladi in mlade družine se uvrščajo med splošne prednostne kategorije prosilcev, ki imajo pri dodelitvi neprofitnega stanovanja prednost. V skladu s Pravilnikom se šteje mlada družina, v kateri nobeden od staršev ni starejši od 35 let, pri čemer se kot mlade družine upoštevajo ne samo življenjske skupnosti obeh staršev in otrok, ampak vse druge družinske oblike (npr. družina le z enim roditeljem).

Prav tako se v prednostno kategorijo uvrsti samski prosilec, ki ni star več kot 30 let ter zakonski ali zunajzakonski par brez otrok, kjer partnerja nista starejša od 30 let.

Zagotavljanje ustreznih možnosti oz. podpornega okolja za ureditev primernih stanovanjskih razmer za mlade ima dva glavna vidika pozitivnega učinkovanja na razvoj lokalne skupnosti. Prvega predstavlja olajšan proces osamosvajanja mladih v lokalnem okolju, kar mlade s sicer praviloma močno omejenimi lastnimi finančnimi sredstvi spodbuja k hitrejšemu odseljevanju od staršev in prevzemanju različnih vrst odgovornosti v vsakodnevnem življenju. Avtonomni mladi posamezniki so bistveno bolj naklonjeni aktivnemu vključevanju v vse sfere družbenega življenja in delovanja, predvsem pa primerne samostojne bivanjske razmere med njimi povečujejo naklonjenost ustvarjanju lastnih družin. Oboje označuje značilen potencial za družbeni in ekonomski razvoj lokalnega okolja ter krepitev kakovosti življenja v lokalni skupnosti. Na drugi strani je posebna skrb za stanovanjske razmere mladih za razvoj lokalne skupnosti močno pomembna z vidika ohranjanja učnih, delovnih in drugih razvojnih potencialov mladih v lokalnem okolju. V kolikor mladi v Postojni

namreč nimajo primernih možnosti bivanja, se bodo hitreje odločili za selitev v druga lokalna okolja ali v urbana središča, kjer so te možnosti večje.

Strateški cilj 4: povečanje dostopnosti stanovanj za mlade

- **Ukrep 4.a:** subvencioniranje najemnin mladih v tržnih najemniških stanovanjih

Ukrep obsega financiranje subvencioniranja tržnih najemnin za mlade med 15. in 29. letom starosti v lokalni skupnosti, ki rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje. Pri tem gre za obravnavo mladih v postopkih dodeljevanja subvencij lokalne skupnosti za tržne najemnine v skladu z veljavno zakonodajo, na podlagi katere je subvencioniranje najemnin ena od nalog Občine.

Cilj ukrepa je mladim, ki na območju občine rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje, izboljšati dostopnost občinskih subvencij za tržne najemnine. Namen ukrepa je omogočiti lažjo ureditev samostojnih bivalnih razmer za mlade v lokalni skupnosti ter posledično ohraniti mlade in njihove potenciale v lokalnem okolju.

Kazalnik 1: sprejem pravilnika o dodelitvi subvencije za tržni najem stanovanj

Kazalnik 2: število subvencioniranih najemnin mladih v tržnih najemniških stanovanjih letno

- **Ukrep 4.b:** priprava analize za preučitev možnosti vzpostavitve stanovanjskih kooperativ v občini

Stanovanjska kooperativa so kooperativno združeni posamezniki z namenom, da sebi zagotovijo neprofitno najemno stanovanje. Gre za stanovanja z visoko zaščito najemnika in z vsemi ostalimi pravicami, ki jim ga mora nuditi varen dom. V ta namen pridobijo gradbeno parcelo, običajno hipotekarni kredit ter izgradijo stavbo, v katero se vselijo. Vsi polnoletni stanovalci v zgradbi stanovanjske kooperative morajo biti njeni člani. Namen ukrepa je priprava analize za preučitev možnosti vzpostavitve stanovanjskih kooperativ v občini.

Kazalnik: izdelana analiza za preučitev možnosti vzpostavitve stanovanjskih kooperativ v občini Postojna

5.4. ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE MLADIH

Prosti čas in družbeno kulturne dejavnosti

Prosti čas je čas, ko posameznik deluje razmeroma avtonomno in ima večjo možnost za izražanje samega sebe, lahko pa ga obravnavamo kot čas, ko se ukvarjamo z aktivnostmi, ki nudijo sprostitvev in počitek, razvedrilo, zabavo, socialno in osebno izpolnitev. Katerim prostočasnim aktivnostim se bo posameznik posvečal, ni odvisno le od njegovega trenutnega razpoloženja, potreb in interesov, ampak tudi in predvsem od možnosti in ponudbe okolja, v katerem živi in deluje, ter seveda lastnih finančnih in drugih možnosti.

S prostočasnimi aktivnostmi ljudje zadovoljujemo različne potrebe, ki se z leti spreminjajo. Mladi so v zadnjih desetletjih podvrženi številnim spremembam, ki so posledica spremenjene logike delovanja vseh področij, ki vplivajo na njihovo kakovost življenja. V postmoderini družbi je življenje mladih zaznamovano z negotovostjo; mladi so postavljeni pred nove izzive in tveganja, ki vplivajo na njihov identitetni razvoj in prehod v svet odraslih. Izobrazba, znanje in kompetence so vrednote, h katerim mladi stremijo zato, da si zagotovijo svoj položaj v družbi. Identitetni razvoj postaja projekt posameznika, katerega rezultati določajo uspešnost integracije v odraslo socialno okolje. Ravno prosti čas in prostočasne aktivnosti predstavljajo področje, v katerega lahko posegamo za spodbujanje pozitivnega identitetnega razvoja mladih. S tem ko mladim omogočimo varno raziskovanje svojih talentov, sposobnosti in aspiracij, pripomoremo veliko k njihovem identitetnemu razvoju in iskanju njihove vloge v družbi. Mladi razvijajo svojo samopodobo, se zavedajo sebe in svojih sposobnosti in tako pridobijo samospoštovanje, osebni nadzor in odgovornost, torej lastnosti, ki jih potrebujejo za vstop v svet odraslih.

Strateški cilj 5: povečanje številčnosti prostočasnih in družbeno kulturnih dejavnosti

- **Ukrep 5.a:** izboljšanje infrastrukturnih pogojev za prostočasne in družbenokulturne dejavnosti

Mladi so v javnih posvetih in anketi izpostavljali potrebo po druženju, tako na različnih dogodkih, kot tudi v sproščenem neformalnem vzdušju. Različne starostne skupine potrebujejo različne prostore druženja, prav tako potrebujejo različne mladinske organizacije primerne prostore za izvajanje njihovih programov oz. projektov. Občina lahko strateško preveri možnosti v prostorih kjer je lastnica, oz. jih ima v upravljanju Zavod Znanje.

Kazalnik: zagotovitev primerne infrastrukture za prostočasne dejavnosti

- **Ukrep 5.b:** izvedba javnega razpisa za sofinanciranje prostočasnih projektov in kulturnih prireditev

Ukrep predvideva občinsko financiranje skozi redne razpise za družbene dejavnosti, pri čemer se posebej spremlja vsebine namenjene mlajši populaciji, oz. ki jih izvajajo mladi za mlade.

Kazalnik: število sofinanciranih prostočasnih dejavnosti in število sofinanciranih kulturnih prireditev mladinskih organizacij

Šport

Športna aktivnost otrok in mladine je zaradi vpliva na telesni in duševni razvoj mladega človeka oz. na grajenje podobe odrasle osebnosti, del katere je mogoče zdravo oblikovati le s specifičnimi gibalnimi dejavnostmi, je pomembno področje ukrepanja. Tovrstne aktivnosti spodbujajo vzgojo mladih za zdravo življenje, zavzemanje za pravičnost, strpnost in spoštovanje posameznika ter vzgojo za večjo kakovost življenja v dobi odraslosti in starosti. Spodbujanje športne dejavnosti v tem obdobju je namenjeno zlasti izboljšanju športnih znanj, zagotavljanju primerne psihofizične sposobnosti mladine, odpravljanju in zmanjševanju negativnih posledic sedenja in drugih negativnih vplivov sodobnega življenja, preprečevanju zdravju škodljivih razvad ter zadovoljevanju človekove potrebe po igri in tekmovalnosti. Pri tem je ključni akter lokalna skupnost, ki naj bi kot najpomembnejši financer športne dejavnosti sofinancirala zlasti programe športa otrok in mladine, športno rekreacijo ter gradnjo športnih objektov in njihovo vzdrževanje (Nacionalni program športa v RS 2000).

Strateški cilj 6: izboljšanje pogojev za rekreacijo mladih (tudi v zimskem času)

- **Ukrep 6.a:** zagotavljanje možnosti uporabe pokrite športne infrastrukture za mlade

Ukrep obsega sofinanciranje programov, ki zagotavljajo možnosti uporabe notranje športne infrastrukture v občini mladim med 15. in 29. letom starosti za namene športne rekreacije v zimskem času. Sofinanciranje se izvaja v okviru ukrepa financiranja letnega programa športa v občini.

Cilj ukrepa je razširiti možnosti za športno rekreacijo mladih, katerim okoliščine onemogočajo raznovrstno športno rekreacijo na zunanjih površinah, z zagotovitvijo dostopa do notranje športne infrastrukture. Namen ukrepa je spodbuditi športno rekreacijo in zdrav življenjski slog med mladimi v lokalni skupnosti.

Kazalnik: mesečno število ur uporabe pokrite športne infrastrukture v zimskem času

- **Ukrep 6.b:** ureditev infrastrukture za dodatne športne aktivnosti (rolkanje, plezanje, odbojka na mivki, pump track...)

Ukrep predvideva ureditev primerne infrastrukture namenjene zunanjim športnim aktivnostim, predvsem tistih športov za katere je zanimanje, ni pa ustreznih pogojev.

Cilj ukrepa je zagotovitev primernih pogojev za rekreacijo in zdrav življenjski slog mladih.

Kazalnik: število dodatno urejenih objektov, število mladih uporabnikov

Zdravje in preventiva

Zdravje kot stanje popolne telesne, duševne in socialne blaginje je opredeljeno kot področje ukrepanja Sveta Evropske unije v Resoluciji Sveta z dne 27. novembra 2009 o prenovljenem 37 okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010–2018) (UL C št. 311 z dne 19. 12. 2009, str. 1). Cilj na tem področju je poskrbeti za zdravje in dobro počutje mladih s poudarkom na spodbujanju duševnega in spolnega zdravja, športa, telesne dejavnosti in zdravega načina življenja ter preprečevanju in zdravljenju poškodb, motenj prehranjevanja, odvisnosti in zlorabe drog. Zdravje pa je prav tako pomemben individualen življenjski cilj oziroma projekt, saj med vrednotami v raziskavah Mladina 2000 in Mladina 2010 zaseda prvo mesto po zaznani pomembnosti v življenju mladih posameznikov. Kljub temu pa primerjalni kontekst nekaterih analiz zdravstvenega stanja EU (na primer Eurostatova publikacija Youth in Europe (2009)) pokaže, da zdravstveno stanje slovenske mladine v EU ni najbolj ugodno. Ugotavlja, da je v letu 2006 več kot 91 % evropskih mladih (med 15. in 24. letom) ocenilo svoje zdravje kot dobro ali zelo dobro, slovenski vzorec mladih pa se je s 87,6 % umestil na 21. mesto med 25 zajetimi evropskimi državami) (Lavrič in dr., 2010: 307–308).

Ne glede na dobro samooceno zdravja in ugodne kazalnike zdravstvenega stanja te skupine, so ključni zdravstveni izidi v kasnejših življenjskih obdobjih povezani s posledicami vpliva okolij, pogojev življenja in posameznikovih izbir življenjskega sloga v tem starostnem obdobju. Zdravje pa ne nastaja le v zdravstvenem sektorju, ampak povsod tam, kjer mladi živijo, delajo, se učijo, družijo ipd. Na pogoje v teh okoljih pa ne vplivajo le zdravstvena politika, ampak tudi druge javne politike in mladi sami. Poleg tega so mladi skupina prebivalcev, ki s skrbjo za lastno zdravje vplivajo tudi na zdravje svojih potomcev, kar je pomembno z vidika zagotavljanja zdravja v prihodnosti.

Strateški cilj 7: Spremljanje zdravstvenega stanja in aktivnosti promocije zdravja

- **Ukrep 7.a:** Financiranje preventivnih programov za zmanjševanje odvisnosti

Ukrep predvideva sofinanciranje delovanja medobčinske Lokalne akcijske skupine za zmanjševanje odvisnosti, v okviru katere se izvajajo aktivnosti kot so: priprava okroglih miz na temo prepovedane in dovoljene droge, preventivni materiali (plakati, zloženke) ter izvedba preventivnih akcij.

Cilj ukrepa je ustvarjanje takih družbenih razmer, ki posamezniku dajejo možnosti za razvijanje življenjskega sloga brez uporabe prepovedanih drog in izobraziti mlade o posledicah uporabe vseh vrst (tudi dovoljenih) drog. Poleg tega pa zmanjšati nevarnost nevarnih okužb in prenosa bolezni med samimi uživalci prepovedanih drog.

Kazalnik 1: *število izvedenih akcij/projektov/okroglih miz na temo zmanjševanja odvisnosti in preventive*

5.5. MLADINSKO ORGANIZIRANJE

Podlago za ekonomsko in socialno neodvisnost mladi osvojijo predvsem skozi formalno in neformalno izobraževanje; kompetence za aktivno in odgovorno državljanstvo pa lahko na neposreden način pridobijo v mladinskih organizacijah, ki predstavljajo edinstveno učno polje demokratičnih procesov. Mladinske organizacije omogočajo mladim, da vplivajo na družbo, jim pomagajo na poti ekonomskega in socialnega osamosvajanja ter posledično ključno prispevajo k razvoju države.

Večletno članstvo v mladinskih organizacijah vodi v aktivno in odgovorno državljanstvo in izboljšuje kvaliteto življenja mladih tako v času vključenosti v organizacijo kot tudi pozneje v življenju, saj zagotavlja pridobivanje znanj, veščin, pomembnih vrednot in družbene odgovornosti, kar pripomore k uspešnosti njihovega razvoja na vseh življenjskih področjih.

Mladinske organizacije s svojimi aktivnostmi prav tako izboljšujejo kvaliteto življenja v okoljih, v katerih delujejo, saj prinašajo nove ideje, krepijo medkulturno in medgeneracijsko solidarnost, dajejo pobude za spremembe in bogatijo ponudbo prostočasnih aktivnosti.

Mladinske organizacije prinašajo torej številne dolgoročne prednosti tako za vključene mlade kot za lokalno skupnost, ki naj bi prepoznavala njihov pomen in spodbujala njihovo delovanje.

Strateški cilj 8: izboljšanje pogojev za delovanje organizacij v mladinskem sektorju

➤ **Ukrep 8.a:** sofinanciranje delovanja mladinskega centra

Ukrep obsega sistemsko podporo delovanju Mladinskega centra Postojna. Namenjen je spodbujanju participacije mladih, spodbujanju njihovega aktivnega preživljanja prostega časa, spodbujanju neformalnega učenja in vključevanja v druge obšolske dejavnosti, omogočanju aktivnega državljanstva, uveljavljanju večkulturne vzgoje ter integraciji mladih skozi boljše poznavanje položaja in vloge mladih v družbi.

Cilj ukrepa je sofinanciranje delovanja mladinskega centra v občini. Mladinski center nudi infrastrukturo, ki mladim nudi prostor za druženje in razvijanje svojih interesov, in kadrovsko podporo interesnim oblikam združevanja mladih.

Kazalnik: redno letno sofinanciranje dejavnosti Mladinskega centra Postojna

➤ **Ukrep 8.b:** sofinanciranje delovanja mladinskega sveta

Ukrep obsega podporo delovanju lokalnega mladinskega sveta – Mladinskega sveta Občine Postojna. Namenjen je spodbujanju aktivne participacije mladih, spodbujanju neformalnega učenja, omogočanju aktivnega državljanstva mladih, integraciji mladih skozi boljše poznavanje položaja in vloge mladih v družbi ter zastopanju interesov mladih in mladinskih struktur v občini. Cilj ukrepa je sofinanciranje delovanja mladinskega sveta v občini, ter zagotavljanje prostorskih kapacitet (pisarne in sejne sobe) za delovanje.

Kazalnik: redno letno sofinanciranje dejavnosti Mladinskega sveta Občine Postojna

➤ **Ukrep 8.c:** sofinanciranje delovanja mladinskih organizacij

Ukrep obsega sofinanciranje mladinskih programov in projektov v občini. Namen ukrepa je spodbujanje aktivnega preživljanja prostega časa mladih z udejstvovanjem mladih, omogočanjem mladinskega dela in spodbujanjem razvoja mladinske politike s podporo kvalitetnim mladinskim programom, projektom in programom za mlade, ki prispevajo k usposabljanju in pridobivanju veščin ter socialnemu vključevanju mladih.

Cilj ukrepa je sofinanciranje mladinskih programov in projektov, programov za mlade ter sofinanciranje stroškov delovanja izvajalcev. Ukrep omogoča izvajanje kvalitetnih projektov in programov mladinskih organizacij ter vključevanje čim večjega števila mladih v tovrstne aktivnosti.

Sofinanciranje delovanja mladinskih organizacij se okrepi v tistih programih in projektih, ki se izvajajo na območju več krajevnih skupnosti.

Kazalnik: redno letno sofinanciranje projektov in programov mladinskih organizacij

➤ **Ukrep 8.d:** sofinanciranje zaposlitev v mladinskih organizacijah

Ukrep obsega sofinanciranje zaposlitev mladinskih delavcev v mladinskih organizacijah. Namen ukrepa je spodbujanje profesionalizacije mladinskega dela, omogočanje strokovnega mladinskega dela in spodbujanje zaposlovanja s podporo kvalitetnim mladinskim programom.

Cilj ukrepa je stabilizacija strokovnega kadra znotraj mladinskih organizacij in s tem omogočanje kontinuiranega dela z mladimi. Ukrep omogoča izvajanje kvalitetnih projektov in programov mladinskih organizacij ter vključevanje čim večjega števila mladih v tovrstne aktivnosti.

Kazalnik: *sofinanciranje programov javnih del in zaposlitev mladinskih delavk oz. delavcev*

5.6. PARTICIPACIJA MLADIH

Konvencionalna politična participacija med mladimi v zadnjem desetletju tendenčno upada in je v Sloveniji tudi nižja od povprečja EU27. Tako se mladi v Sloveniji v primerjavi z evropskimi vrstniki od leta 1995 v povprečju občutno manj zanimajo za politiko, prav tako pa izmed vseh držav EU27 politiki pripisujejo najnižji pomen v svojem življenju, izražajo pa tudi nizko stopnjo občutka lastnega razumevanja politike (le 14 % jih meni, da se razumejo na politiko) (Lavrič in dr., 2010: 208–209). Zato pa je toliko več zanimanja za participacijo v prostovoljnih dejavnostih. Ta predstavlja najpogostejšo obliko participacije mladih (Lavrič in dr., 2010: 224). To kaže na družbeno angažiranost mladih in na njihov politični potencial ter proaktivno delovanje.

Participacija mladih v institucijah in procesih, ki oblikujejo njihovo življenje, je bistvenega pomena, če želimo vzpostaviti okolje, v katerem bodo mladi prevzemali odgovornost tako za lastno prihodnost kot za prihodnost družbe. Zagotavljanje participacije mladih je ključno za uspešno in konstruktivno vključevanje mladih v življenje družbe. Oddaljenost od centrov moči, ekonomska šibkost in nenehno postavljanje v podrejen položaj pa pri mladih lahko povzročajo apatičnost, neodgovorno vedenje in nekonstruktivno odzivanje na aktualne razmere. S participacijo se mladi tudi učijo demokracije oziroma delovanja aktualnih političnih sistemov in pridobivajo veščine, potrebne za delovanje demokracije, kot so dogovarjanje, pogajanje, lobiranje ipd. Z lastno participacijo v procesih odločanja v otroštvu in zgodnji mladosti si mladi tudi pridobijo predstavo o tem, kako poteka javno (politično) odločanje, in ga tako lažje razumejo. Vsekakor pa je participacija mladih več kot le učenje, in mladi morajo dejansko imeti besedo pri odločanju. Podpora participaciji mladih in motivacija zanje v mladih letih pomaga zagotavljati vključenost mladih v odločanje tudi v kasnejšem življenju in preprečevati njihovo odtujevanje (Odziv predstavnikov mladih v Svetu Vlade RS za mladino na delovni osnutek nacionalnega programa za mladino z dne 8. avgusta 2011, vir: Resolucija o Nacionalnem programu za mladino 2013-2022 (ReNPM13-22). 2013. Ur. l. RS 90/2013).

Politično in širše družbeno udejstvovanje mladih je pomembno tudi z vidika zagotavljanja aktivnega državljanstva in za delovanje sodobne družbe, saj kaže na zdravje in delovanje demokracije (Flanagan in Levine v Lavrič in dr., 2010: 178). Nedavne študije pa ugotavljajo, da mladi razmeroma redko sodelujejo v politiki (Fahmy; Dalton; Quintelier; Zukin; Kirbiš v Lavrič in dr., 2010: 178), zaradi

česar (nekateri) raziskovalci današnje mladine opozarjajo na politično apatijo mladih ter na njihovo nezanimanje za politične teme.

Pri tem gre v največji meri za nezanimanje mladih za institucionalne oziroma konvencionalne oblike političnega udejstvovanja (formalno, institucionalno, strankarsko politično participacijo). Mladi zaznavajo politične institucije in elite kot neodzivne (Bennett; Marsh in dr. v Lavrič in dr., 2010: 178), zaradi česar so odtujeni od političnega sistema (Hennin in dr. v Lavrič in dr., 2010: 178) in zato raje kot po konvencionalnih kanalih političnega odločanja, posegajo po novih, neposrednih, individualiziranih oblikah udeležbe (na primer podpisovanje peticij, udeležba na zakonitih demonstracijah, bojkotiranje, sodelovanje pri nenapovedanih stavkah, zasedanje poslopij v protestne namene). Veliko mladih namreč želi sodelovati pri odločitvah, ki zadevajo delovanje družbe, vendar na bolj individualen način, zunaj starih participatornih struktur in mehanizmov (Lavrič in dr., 2010: 178). Mlade generacije so tako bolj vključene v ad hoc oblike participacije, kot so na primer forumi in interaktivne aplikacije, glasovanje po spletu, sodelovanje v skupinah pritiska, ki se oblikujejo na Facebooku itd.

Pomanjkanje zanimanja za formalno politično participacijo še posebej velja za Slovenijo, saj mladi pri nas v primerjavi z mladimi v EU27 v povprečju manj konvencionalno participirajo.

Strateški cilj 9: Spodbujanje participacije in zastopanosti mladih žensk in moških

- **Ukrep 9.a:** spodbujanje konvencionalne politične participacije mladih, z upoštevanjem načela uravnotežene zastopanosti spolov

Ukrep predvideva izvajanje dogodkov oziroma »usposabljanj« za spodbujanje participacije mladih s strani mladinskih organizacij. Podpora participaciji mladih in motivacija zanjo v mladih letih pomaga zagotavljati vključenost mladih v odločanje tudi v kasnejšem življenju in preprečevati njihovo odtujevanje. Mladinske organizacije kot učno polje demokracije gradijo na mladem posamezniku kot aktivnem in odgovornem državljanu, ki bo demokratičnost ohranil tudi kasneje v življenju.

Cilj ukrepa je v vzgajanju odgovornih državljanov, ki lahko vplivajo na družbo in dosegajo spremembe ter večja in bolj enakomerna udeležba mladih na volitvah kot tudi na listah kandidatov za lokalne volitve.

Kazalnik 1: delež mladih na listi kandidatov za lokalne volitve, po spolu

Kazalnik 2: delež mladih, ki se udeležijo lokalnih volitev, po spolu

- **Ukrep 9.b:** organizirano in sistematično vključevanje mladih v pripravo občinskih strategij, politik in aktov

Ukrep predvideva aktivno spodbujanje participacije mladih s strani odločevalcev v lokalni skupnosti. Podpora vključevanju mladih in motivacija zanjo pomaga zagotavljati vključenost mladih v odločanje tudi v kasnejšem življenju in preprečevati njihovo odtujevanje, hkrati pa se poveča kvaliteta pripravljenih dokumentov. Cilj ukrepa je v vzgajanju odgovornih državljanov, ki lahko vplivajo na družbo in dosegajo spremembe ter aktivno državljanstvo

Kazalnik 1: število dokumentov, pri katerih so sodelovali mladi

Kazalnik 2: število vključenih mladih

Strateški cilj 10: Izboljšanje pogojev za participacijo mladih

- **Ukrep 10.a:** Poziv mladim za sodelovanje na javnih prireditvah in dogodkih

Ukrep omogoča neformalnim skupinam mladih in posameznikom, predvsem z družbeno-kulturne sfere, da aktivno sodelujejo pri pripravi in izvedbi javnih prireditev in dogodkov v občini v različnih vlogah.

Namen ukrepa je spodbuditi tudi mlade, ki niso vključeni v organizacije, a si vseeno želijo sodelovati pri organizaciji družbeno-kulturnih dogodkov v občini Postojna. Cilj ukrepa je, da se povabi k sodelovanju organizatorje javnih prireditev in zainteresirane mlade. Ukrep predvideva tudi spodbujanje sodelovanja mladih na dogodkih v organizaciji Mladinskega centra Postojna, Kulturnega doma Postojna in ostalih.

Kazalnik 1: Povabilo organizatorjem in mladim za sodelovanje na javnih prireditvah in dogodkih.

Kazalnik 2: Število sodelujočih mladih na javnih prireditvah in dogodkih.

- **Ukrep 10.b:** Vključitev možnosti sofinanciranja projektov neformalnih skupin mladih in ustvarjalnih mladih posameznikov v občinske razpise

Ukrep omogoča neformalnim skupinam mladih in posameznikom, da aktivno sodelujejo pri prijavi na razpise Občine Postojna, ter s tem lažje izvedejo svoje projekte.

Namen ukrepa je spodbuditi tudi mlade, ki niso vključeni v organizacije, a si vseeno želijo delovati v občini Postojna da pridobijo podporo za svoje ideje. Cilj ukrepa je, da se povabi k sodelovanju zainteresirane mlade in neformalne skupine.

Kazalnik 1: Število sofinanciranih projektov neformalnih skupin mladih oz. mladih ustvarjalcev,

Kazalnik 2: št. vključenih mladih

5.7. PROSTOVOLJSTVO MLADIH

Prostovoljske dejavnosti prinašajo učno izkušnjo, prispevajo k blaginji posameznika ter mu omogočajo razvoj družbenih veščin in spretnosti. Prostovoljstvo mladih pa je še posebej pomembno zaradi njihovega prispevka k razvoju družbe, solidarnosti ter demokracije. Da bi lahko pri prostovoljskih dejavnostih sodelovalo čim več mladih, je treba v hitro spreminjajočih se družbah zagotoviti učinkovite podporne ukrepe pri učenju ter izmenjavi in razvoju dobrih praks tako na lokalni, regionalni ter nacionalni ravni kot tudi širše.

Zakon o prostovoljstvu (Ur. l. RS, št. 10/2011, v nadaljevanju: ZProst) opredeljuje prostovoljstvo kot družbeno koristno brezplačno aktivnost posameznikov, ki s svojim delom, znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja posameznikov in družbenih skupin ter k razvoju solidarne, humane in enakopravne družbe.

Strateški cilj 11: podpora mladinskemu prostovoljstvu

- **Ukrep 11.a:** podeljevanje nagrad najuspešnejšim mladim prostovoljcem v dveh starostnih kategorijah in nagrajevanje najboljših razrednih skupnosti v dveh kategorijah

Kazalnik: število podeljenih nagrad za mlade prostovoljce in razredne skupnosti v letu

- **Ukrep 11.b:** upoštevanje prostovoljskega dela kot finančnega vložka

Kazalnik: št. programov/projektov, mladinskih organizacij in organizacij za mlade, ki uveljavljajo prostovoljsko delo kot lasten finančni vložek

5.8. INFORMIRANJE

Informiranje mladih zajema najrazličnejše (nekomercialne) družbene aktivnosti, ki mladim nudijo informacije s področij, ki jih zadevajo oz. jim omogočajo, da aktivno odločajo o lastnem osebnem razvoju. Med osnovne informativne vsebine prištevamo predvsem informacije povezane s šolanjem, poklicnim usmerjanjem, zaposlovanjem, osamosvajanjem, zdravjem in socialnim varstvom, pomočjo v stiski, prostim časom, z zagovorništvom in pravicami, z aktivnimi dejavnostmi, aktivnostmi v prostem času, ekologijo, mednarodnimi dejavnostmi, itd.

Pri posredovanju informacij, ki vplivajo na življenje in aktivnosti mladih, ima lokalna skupnost pomembno vlogo. V sodobni informacijski družbi ima namreč vrsto možnosti, kako posredovati informacije tako, da dosežejo ciljno publiko mladih. Mladim prijazna občina ima vzpostavljen sistem informiranja mladih o ključnih zadevah, ki vplivajo na življenje mladih v lokalni skupnosti.

Strateški cilj 12: vzpostavitev sistema celovitega informiranja mladih v občini

- **Ukrep 12.a:** vzpostavitev in delovanje lokalnega mladinskega informativnega servisa

Ukrep predvideva občinsko sofinanciranje vzpostavitve in delovanja sistema celovitega informiranja mladih v občini, ki vključuje informiranje o priložnostih za mlade v celotnem spektru ukrepov področij mladinske politike. Z ukrepom se zagotavlja celovit sistem informiranja, ki vključuje spletno stran, informiranje po elektronski pošti in fizično info točko.

Kazalnik: vzpostavljen sistem celovitega informiranja mladih v občini

- **Ukrep 12.b:** dodelitev prostora v občinskem časopisu za objavo prispevkov mladinskih organizacij in neformalnih skupin mladih

Ukrep predvideva, da se dodeli mladim prostor znotraj občinskega časopisa, ki ga lahko sami urejajo (po dogovoru z urednikom).

Kazalnik 1: št. objavljenih prispevkov,

Kazalnik 2: število vključenih mladih

- **Ukrep 12.c:** Zagotavljanje oglasnega prostora v lokalnih in regionalnih medijih za objave mladinskih organizacij, ki delujejo v javnem interesu

Ukrep predvideva, da občina omogoči mladim prostor v lokalnih in regionalnih medijih, kjer lahko objavljajo vsebine pomembne za njih

Kazalnik 1: št. objavljenih obvestil in oglasov

5.9. MOBILNOST MLADIH

Mobilnost mladih je zmožnost mladih, da v okviru doseganja ciljev za osebni razvoj, osamosvajanje, za namene prostovoljskega in mladinskega dela, izobraževalnih sistemov in

programov, strokovnih usposabljanj, zaposlitvenih ter kariernih ciljev, bivanjskih priložnosti ter prostočasnih aktivnosti prehajajo med različnimi kraji v matični državi in zunaj nje.

Občina mora v spremenjenih okoliščinah globalizirane družbe vedno več storiti, da na eni strani mlade zadrži v občini, hkrati pa mora v želji po razvoju gospodarstva in novih delovnih mest nenehno privabljati različne strokovnjake in druge izobražene posameznike. Razvoj mladinske politike na področju mobilnosti mladih se tako kaže kot strateški proces, ki skrbi za zagotavljanje prednosti in relevantne drugačnosti pred drugimi, največkrat sosednjimi občinami.

Idealna mladinska politika na področju mobilnosti mladih skrbi za vzpodbujanje vključevanja v programe mobilnosti (tako v formalnem kot tudi neformalnem izobraževanju) z odpravljanjem objektivnih in subjektivnih ovir, vzpodbuja pa tudi razvoj programov mobilnosti v sami občini in skrbi za razvoj občine v destinacijo tako meddržavne kot tudi medobčinske mobilnosti. Nadalje se kot posebna mikroupravljalna naloga kaže zagotavljanje znotrajobčinske mobilnosti, ki je vezana predvsem na javni promet in zdrav način premikanja (hoja, kolesarjenje,...).

Meddržavna mobilnost krepi samostojnost posameznika, zmanjšuje moč stereotipov, večja razumevanje drugačnosti in gradi občutek evropske identitete in državljanstva (glej npr. Fligstein 2008; Sigalas 2010). Bertoncini in drugi (2008) ugotavljajo, da mobilnost mladih prispeva k njihovi splošni adaptivni sposobnosti in k njihovi lažji (re)integraciji na (nad)nacionalni trg dela. Razvoj tovrstne mladinske politike tako mladim omogoča pridobivanje veščin in znanj, predvsem pa razumevanja medkulturnih in medjezikovnih odnosov, ki jim omogočajo osebni razvoj, posledično pa tudi razvoj občine.

Za samo lokalno skupnost pa je pomembno tudi gostovanje programov mobilnosti, saj so tako izkušnje mobilnosti deležni tudi sami prebivalci lokalne skupnosti – ti programi omogočajo stik z drugimi kulturami, neformalno izobraževanje in živahnost lokalnih skupnosti, za seboj puščajo izdelane projekte in zanetene ideje ter ne nazadnje ustvarjajo tudi gospodarske priložnosti.

Naloga lokalne skupnosti je, da z ukrepi za izboljšanje mobilnosti mladih, omogoči mladim finančni in stvarni dostop do javnih prevoznih sredstev in hkrati skrbi za podporo tistim organizacijam ali skupinam, ki pospešujejo mednarodno mobilnost mladih.

Strateški cilj 13: izboljšanje pogojev za mobilnost mladih

Strateški cilj 13.1: pospeševanje razvoja kolesarske kulture

- **Ukrep 13.1.a:** izgradnja kolesarskih poti in koloparkov

Ukrep predvideva vzpostavitev in širjenje kolesarskih poti v občini Postojna. Cilj ukrepa je zagotovitev ustrezne infrastrukture za varno uporabo koles, kakor tudi izgradnjo infrastrukture koloparkov (pumptrackov) na območju celotne občine.

Kazalnik: dolžina zgrajenih (označenih) kolesarskih poti v občini

Kazalnik: število zgrajenih koloparkov

Strateški cilj 13.2: izboljšanje pogojev za lokalno mobilnost

- **Ukrep 13.2.a:** spodbujanje organizacije prevoza za mlade s strani organizatorja prireditve, sofinancirane iz občinskega proračuna

Ukrep predvideva spodbude organizatorjem prireditev, ki izvajajo prireditve, sofinancirane iz občinskega proračuna, v kolikor se organizator prireditve v prijavi na razpis zaveže, da bo zagotovil organizacijo prevoza iz večjih krajev v občini do kraja prireditve in nazaj.

Kazalnik 1: število prireditev z organiziranim prevozom

Kazalnik 2: uveljavitev spodbude v Javnem razpisu za sofinanciranje prireditev, kjer se v kriterij primernost lokacije in logistika uvrsti organizacijo prevozov na in s prireditve

- **Ukrep 13.2.b:** širitev prog Furmana in prilagoditev časa voženj (urnika)

Ukrep predvideva analizo za širitev prog in prilagoditev voznega reda, z namenom da se čimbolj upoštevajo potrebe mladih in spodbuja trajnostna mobilnost.

Strateški cilj 13.3: okrepitev mednarodne mobilnosti mladih

- **Ukrep 13.3.a:** dodeljevanje finančne pomoči na področju izobraževanja in mednarodnega sodelovanja

Ukrep predvideva podelitev enkratne finančne pomoči za dodiplomski in podiplomski študij doma in v tujini, študijsko izpolnjevanje doma in v tujini, ter za sodelovanje v mednarodnih projektih. Cilj ukrepa je omogočiti mladim, da pridobijo veščine in znanja, predvsem pa razumevanje medkulturnih in medjezikovnih odnosov, ki jim omogočajo osebni razvoj, posledično pa tudi razvoj občine.

Kazalnik 1: objava javnega razpisa za finančno pomoč na področju izobraževanja in mednarodnega sodelovanja

Kazalnik 2: število prijavljenih in podeljenih finančnih pomoči na razpisu

- **Ukrep 13.3.b:** vključevanje mladih v programe sodelovanja s pobratenimi občinami in programi pobratenja (town-twinninga)

Ukrep predvideva, da so med udeleženci v programih sodelovanja s pobratenimi občinami tudi predstavniki mladih v Občini Postojna.

Cilj ukrepa je, da mladim omogočajo stik z drugimi kulturami, neformalno izobraževanje in živahnost lokalnih skupnosti, za seboj puščajo izdelane projekte in zanejene ideje ter ne nazadnje ustvarjajo tudi gospodarske priložnosti za mlade.

Kazalnik: število vključenih mladih v programe sodelovanja

6. ČASOVNICA

Strateški cilj 1: spodbujanje formalnega izobraževanja mladih								
Področje: Izobraževanje mladih								
Pod področje: Formalno izobraževanje mladih								
Št.	UKREP	Leto izvajanja						
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.a	podeljevanje občinskih štipendij za dijake in študente, ter dijake in študente lokalno pomembnih ali deficitarnih poklicev	x	x	x	x	x	x	x
1.b	podeljevanje nagrad učencem, dijakom in študentom za izjemne dosežke	x	x	x	x	x	x	x
1.c	podpora regijski štipendijski shemi	x	x	x	x	x	x	x
Strateški cilj 2: okrepitev kompetenc mladih								
Področje: Izobraževanje mladih								
Pod področje: Neformalno izobraževanje mladih								
2.a	sofinanciranje programov neformalnega izobraževanja	x	x	x	x	x	x	x
2.b	zagotovitev opravljanja praks in pripravništev mladih v občinski upravi in javnih zavodih	x	x	x	x	x	x	x
Strateški cilj 3: izboljšanje pogojev za vstop mladih na trg dela								
Strateški cilj 3.1: spodbujanje zaposlovanja mladih								
Področje: Zaposlovanje								
3.1.a	posebna obravnava mladih v vseh ukrepih Občine na področju zaposlovanja: družbena skupina mladih med 15 in 29 let je neposredna koristnica vsakega posameznega ukrepa v najmanj 25 % obsegu ukrepa		x	x	x	x	x	x
3.1.b	pospeševanje aktivnega svetovanja mladim pri iskanju zaposlitve ter karierne orientacije	x	x	x	x	x	x	x
Strateški cilj 3: izboljšanje pogojev za vstop mladih na trg dela								
Strateški cilj 3.2: razvoj podjetništva in podjetnosti mladih								
Področje: Zaposlovanje								

3.2.a	posebna obravnava mladih v podjetniškem inkubatorju Perspektiva in vzpostavitev podpornega okolja za kreativne industrije		x	x	x	x	x	x
3.2.b	izvajanje izobraževalnih in svetovalnih programov za podjetništvo mladih	x	x	x	x	x	x	x
3.2.c	povezovanje mladih brezposelnih in uspešnih mladih podjetnikov	x	x	x	x	x	x	x
3.2.d	subvencioniranje stroškov socialnih podjetij in kooperativ s pretežno udeležbo mladih		x	x	x	x	x	x
Strateški cilj 4: povečanje dostopnosti stanovanj za mlade								
Področje: bivanjske razmere mladih								
4.a	subvencioniranje najemnin mladih v tržnih najemniških stanovanjih		x	x	x	x	x	x
4.b	priprava analize za preučitev možnosti vzpostavitve stanovanjskih kooperativ v občini	x	x	x	x	x	x	x
Strateški cilj 5: povečanje številčnosti prostočasnih in družbeno kulturnih dejavnosti								
Področje: Zdravje in dobro počutje mladih								
Podpodročje: Prosti čas in družbeno kulturne dejavnosti								
5.a	izboljšanje infrastrukturnih pogojev za prostočasne in družbeno-kulturne dejavnosti		x	x	x	x	x	x
5.b	izvedba javnega razpisa za sofinanciranje kulturnih projektov in prireditev	x	x	x	x	x	x	x
Strateški cilj 6: izboljšanje pogojev za rekreacijo mladih v zimskem času								
Področje: Zdravje in dobro počutje mladih								
Podpodročje: Šport								
6.a	zagotavljanje možnosti uporabe pokrite športne infrastrukture za mlade	x	x	x	x	x	x	x
6.b	ureditev infrastrukture za dodatne športne aktivnosti (rolkanje, plezanje, odbojka na mivki, pump track...)			x	x	x		
Strateški cilj 7: Spremljanje zdravstvenega stanja in aktivnosti promocije zdravja								
Področje: Zdravje in dobro počutje mladih								
Podpodročje: Zdravje in preventiva								
7.a	Financiranje preventivnih programov	x	x	x	x	x	x	x

	proti uporabi drog							
Strateški cilj 8: izboljšanje pogojev za delovanje organizacij v mladinskem sektorju								
Področje: Mladinsko organiziranje								
8.a	sofinanciranje delovanja mladinskega centra	x	x	x	x	x	x	x
8.b	sofinanciranje delovanja mladinskega sveta	x	x	x	x	x	x	x
8.c	sofinanciranje delovanja mladinskih organizacij	x	x	x	x	x	x	x
8.d								
Strateški cilj 9: Spodbujanje participacije in zastopanosti mladih žensk in moških								
Področje: Participacija mladih								
9.a	spodbujanje konvencionalne politične participacije mladih, z upoštevanjem načela uravnotežene zastopanosti spolov	x	x	x	x	x	x	x
9.b	sofinanciranje zaposlitev v mladinskih organizacijah	x	x	x	x	x	x	x
Strateški cilj 10: Izboljšanje pogojev za participacijo mladih								
Področje: Participacija mladih								
10.a	Poziv mladim za sodelovanje na javnih prireditvah in dogodkih	x	x	x	x	x	x	x
10.b	organizirano in sistematično vključevanje mladih v pripravo občinskih strategij, politik in aktov	x	x	x	x	x	x	x
Strateški cilj 11: podpora mladinskemu prostovoljstvu								
Področje: Prostovoljstvo mladih								
11.a	podeljevanje nagrad najuspešnejšim mladim prostovoljcem	x	x	x	x	x	x	x
11.b	upoštevanje prostovoljskega dela kot finančnega vložka	x	x	x	x	x	x	x
Strateški cilj 12: vzpostavitev sistema celovitega informiranja mladih v občini								
Področje: Informiranje mladih								
12.a	vzpostavitev in delovanje lokalnega mladinskega informativnega servisa		x	x	x	x	x	x
12.b	dodelitev prostora v občinskem časopisu za objavo prispevkov mladinskih organizacij in neformalnih skupin mladih	x	x	x	x	x	x	x
12.c	Zagotavljanje oglasnega prostora v		x	x	x	x	x	x

	lokalnih in regionalnih medijih za objave mladinskih organizacij, ki delujejo v javnem interesu							
Strateški cilj 13: izboljšanje pogojev za mobilnost mladih								
Strateški cilj 13.1: pospeševanje razvoja kolesarske kulture								
Področje: Mobilnost mladih								
13.1.a	izgradnja kolesarskih poti in koloparkov v občini	x	x	x				
Strateški cilj 13: izboljšanje pogojev za mobilnost mladih								
Strateški cilj 13.2: izboljšanje pogojev za lokalno mobilnost								
Področje: Mobilnost mladih								
13.2.a	spodbujanje organizacije prevoza za mlade s strani organizatorja prireditve, sofinancirane iz občinskega proračuna		x	x	x	x	x	x
13.2.b	širitev prog Furmana in prilagoditev časa voženj (urnika)		x					
Strateški cilj 13: izboljšanje pogojev za mobilnost mladih								
Strateški cilj 13.3: izboljšanje pogojev za mednarodno mobilnost								
Področje: Mobilnost mladih								
13.3.a	dodeljevanje finančne pomoči na področju izobraževanja in mednarodnega sodelovanja		x	x	x	x	x	x
13.3.b	vključevanje mladih v programe sodelovanja s pobratenimi občinami in programi town-twinninga	x	x	x	x	x	x	x

6.2. Priporočila prioritarnih ukrepov in strateških ciljev povzetih iz javne razprave z mladimi

V obdobju priprave dokumenta se je izvajal proces vključevanja zainteresirane javnosti, predvsem ciljne skupine mladih iz občine Postojna. Po opravljenih delavnicah so se izpostavili kot urgentni ukrepi na področjih sledečih strateških ciljev:

1. **Strateški cilj 12:** vzpostavitev sistema celovitega informiranja mladih v občini;
 - a. Mladi izrazito izpostavljajo, da so neinformirani o vsebinah in ukrepih, ki jih izvaja občina in imajo vpliv na njihovo življenje

- b. Informiranje mora biti vzpostavljeno na način, ki je mladim blizu in ga lahko tudi soustvarjajo (tudi sami oddajo članke, vsebine, interaktivne vsebine,...)
2. **Strateški cilj 5:** povečanje številčnosti prostočasnih in družbeno kulturnih dejavnosti, ukrep 5.a izboljšanje infrastrukturnih pogojev za prostočasne in družbeno kulturne dejavnosti;
- a. mladi pogrešajo prostore in možnosti za preživljanje časa izven šole in doma. Ta potreba se izrazito kaže v zimskih mesecih, ko druženje zunaj na prostem zaradi vremenskih razmer ni mogoče. Pogrešajo prostor, kjer se lahko srečujejo, a je hkrati neformalen
3. **Strateški cilj 3:** izboljšanje pogojev za vstop mladih na trg dela in sicer Strateški cilj 3.1: spodbujanje zaposlovanja mladih in Strateški cilj 3.2: razvoj podjetništva in podjetnosti mladih
- a. Mladi izpostavljajo kot pomemben faktor možnosti zaposlovanja v lokalnem okolju. Od občine pričakujejo, da vzpostavi (z relevantnimi partnerji iz okolja) podporno okolje, ker se bodo kvalitetno pripravili na vstop na trg dela, kakor tudi da bodo dobili dovolj možnosti za nabiranje delovnih izkušenj.

Zgoraj navedeno ne pomeni, da je katerikoli strateški cilj bolj ali manj pomemben od drugega. Gre za posnetek stanja oz. najbolj perečih želja mladih v občini Postojna. Tudi ostali strateški cilji si zaslužijo vso pozornost in ustrezno obravnavo znotraj občinske uprave. Pri določanju časovnice izvajanja ukrepov je treba zato biti pragmatičen, predvsem pa mora Občina Postojna zagotoviti primerne kadrovske resurse za izvajanje Lokalnega programa za mladino.

Osnutek dokumenta je bil podan v širšo javno razpravo z objavo na spletnih straneh občine in z obveščanjem mladinskih organizacij. Posvetovanje je trajalo od 7.5.2018 do 28.5.2018 in je vključevalo tudi javno predstavitev LPM v mansardi knjižnice 14.5.2018.

V času javne razprave smo prejeli 1 pripombo s strani RRA ZK, ki se je nanašala na pravilno definicijo podpore občine v okviru regijske štipendijske sheme. Pripomba je bila upoštevana in je vključena v zaključno verzijo dokumenta. Predlogi, ki so bili podani v okviru predstavitve javnega dokumenta 14.5.2018 (vključevanje ranljivih skupin in migrantov) pa so bili že v okviru pojasnila na dogodku zavrtnjeni, saj je LPM primerno in zadovoljivo upošteval tudi to skupino mladih že v svojem osnutku.

7. URESNIČEVANJE, SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE

Na podlagi 22. člena Odloka o mladini v Občini Postojna (Uradni list Republike Slovenije št. 83/2016) sprejme Lokalni program za mladino v občini Postojna 2018–2024 Občinski svet Občine Postojna, na predlog župana, ob soglasju Komisije za mladinska vprašanja. Predlog Lokalnega programa za mladino v občini Postojna je pripravil občinski upravni organ s področja družbenih dejavnosti v sodelovanju z Mladinskim svetom Občine Postojna in mladinskimi organizacijami v občini.

Za uresničevanje Lokalnega programa za mladino v občini Postojna 2018–2024 je odgovorna Občina Postojna, ki z občinskim proračunom zagotavlja sredstva.

Župan vsako leto občinskemu svetu Občine Postojna, hkrati z zaključnim računom, predloži delno poročilo o izvajanju, ki vključuje tudi ključne kazalnike uspeha Lokalnega programa za mladino v občini Postojna 2018–2024 z ovrednotenimi rezultati, po izteku obdobja veljavnosti pa zaključno poročilo. Občinski svet zaključno poročilo obravnava in se do njega opredeli.

Do ključnih kazalnikov uspeha se vsako leto opredeli tudi Komisija za mladinska vprašanja in Mladinski svet Občine Postojna.

7.1. Ključni kazalniki uspeha

So samostojna priloga C tega dokumenta (Ukrepi in kazalniki) in se uporabljajo kot smernice za vmesno spremljanje in vrednotenje Lokalnega programa za mladino. Zaradi objektivnega pristopa k vrednotenju priporočamo uporabo zunanjih strokovnjakov, ki pomagajo Komisiji za mladinska vprašanja in občinski upravi pri pripravi letnih poročil o ključnih kazalnikih uspeha.

8. VIRI IN LITERATURA

Beočanin, Matej. 2012. Lokalna mladinska politika. V Lokalna mladinska politika (Bakovnik et al.), ur. Ranc Igor, str. 19-24. Ljubljana: Zveza ŠKIS; Ajdovščina: Mladinski svet, 2012.

Bertoncini, Yves, Yves Chassard, Mohamed Harfi, Marie-Cecile Milliat, Amelie Barbier-Gauchard, Thierry Chopin in Killian Lemoine. 2008. Encourage young people's mobility in Europe. Strategic orientations for France and the European Union. Paris: La Documentation française.

Fligstein, Neil. 2008. Euro-Clash: The EU, European Identity, and the Future of Europe. Oxford: Oxford University Press.

Grbec, A. (2013). Mladi in socialna vključenost. Pridobljeno s http://www.mss.si/datoteke/dokumenti/socialna_vkljucenost_publikacija.pdf

LOKALNI PROGRAM MLADIH V OBČINI ŽALEC ZA OBDOBJE 2014 - 2020

Mandič, Srna. 2009. Stanovanjske razmere mladih. V Med otroštvom in odraslostjo, ur. Urban Boljka in Tatjana Rakar, 77–93. Ljubljana: MŠŠ – URSM in IVZ.

Mladinski svet Slovenije. 2010. Programski dokument Izobraževanje mladih. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.

Mladinski svet Slovenije. 2010. Programski dokument Organiziranje mladih. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.

Mladinski svet Slovenije. 2010. Programski dokument Zaposlovanje mladih. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.

Mladi so Celje 2015 – 2020, Lokalni program za mladino Mestne občine Celje

Nacionalni program športa v RS (NPS). 2000. Ur. I. RS 24/2000. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200024&stevilka=1065> (15. marec 2012).

Odlok o mladini v Občini Postojna (Uradni list Republike Slovenije št. 83/2016)

Ranc, Igor, ur. 2012. Lokalna mladinska politika. Ljubljana: Zveza ŠKIS; Ajdovščina: Mladinski svet

Sigalas, Emmanuel. 2010. Cross-border mobility and European identity: The effectiveness of intergroup contact during the ERASMUS year abroad. European Union Politics, 11(2) 241–265.

STRATEGIJA ZA MLADE V OBČINI AJDOVŠČINA 2013-2018

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS). Ur. I. RS 42/2010 (28. maj 2010).

Zakon o mladinskih svetih (ZMS). Ur. I. RS 70/2000, spr. 42/2010

PRILOGE

- a. Vprašalnik ankete med mladimi Primorsko-notranjske regije 2016
- b. Analiza rezultatov ankete med mladimi Primorsko-notranjske regije
- c. Povzetek ukrepov in kazalnikov LPM
- d. Finančna ocena ukrepov LPM